БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 118 (7118)
МАЙН
20
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Социалистическэ промышленностиин шэнэ, хүсэтэ дэбжэлтын түлөө

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зарһан промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн үсэгэлдэр түрэө.

Зүблөөн хадаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын табиһан, промышленностиин хүдэлмэриин гол шухала асуудалнуудые ба наука, техникэ болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхын үндэһөөр тэрээнние саашадань ургуулха арга боломжонуудые бүхы талаһань ба бүтэмжэтэй һайнаар зүбшэн хэлсэбэ. Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганин, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Н. С. Хрущев эдэ зорилгонууд тушаа тодорхойгоор хэлэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад табадахи табанжэлэй даалгабаринуудые ба 1955 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень промышленна предприятинуудай эрэгтэй, эмэгтэй бүхы хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд болон албахаагшадые уряалһан Хандалга баталан абаа.

Советскэ арад Эхэ оронойнгоо аша туһын тулада, тэрээнэй хүсэ шадалые бэхижүүлхын ба коммунизм байгуулхын тулада Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр шэн зоригтойгоор ажаллажа байна. Социалистическэ промышленность жэлһээ жэлдэ урган бэхижэнэ. Промышленна продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ талаар табадахи табанжэлэй даалгабаринууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Социалистическэ экономикын эгээ гол шухала үндэһэ һууринь болоһон хүндэ индустри илангаяа түргэн хэмжээр хүгжэнэ. 1940 онойхидо орхоо 3,5 дахин ехэ продукци хүндэ промышленностиин мүнөө гаргажа байһань мэдээжэ.

Манай промышленностиин туйлалтанууд советскэ хүнүүдые баясуулжа, Эхэ оронойнгоо түлөө патриотическа омогорхолые тэдэнэртэ түрүүлнэ, ажалай шэнэ баатаршалгада тэдэнэрые зоригжуулна. Гэбэшье, эдэ туйлалтанууд маанаа амарха ба һайрхуу бардам болохо эшэ үндэһэ бидэндэ олгоногүй. Хүндэ индустрие бүхы хэмжээгээр хүгжөөлтэ хадаа манай гол шухала зорилго байгаа, байнашье гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринууд дотор улам хүсэтэйгөөр онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Партиин энэ заабарие удхабари болгон, энергетикын, хара ба үнгэтэ металлургиин, нүүрһэнэй, нефтиин, химическэ, ой модоной промышленностиин, барилгын материалнуудай промышленностиин таһалгагүй ургаха ябадал хангаха ёһотой. Манай индустриин амин голынь болоһон машина бүтээлгые түргэн темпээр хүгжөөхэ хэрэгтэй. Электростанциин хүсэнүүдэй ургалта арадай ажахын бусад һалбаринуудай хүгжэлтэһөө түрүүлэн ябахадань анхаралаа хандуулха шухала.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад хэлэхэ зуураа, наука болон техникын эгээ шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта саашадаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тон шухала гэжэ олон тэмдэглэлээ. Техническэ прогрессэй түлөө тэмсэлдэ арсалтагүй амжалтатай туйлагдаашье һаань, манай олон предприятинууд, илангаяа машина бүтээлгын заводууд шэнэ машинанууд, механизмууд болон материалнуудые байгуулха ба нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин арга методуудые нарижуулан һайжаруулха талаар гээгдэжэ ябана гэжэ зүблөөн дээрэ заагдаа.

Техническэ прогрессэй тон шухала асуудалнууд промышленностиин зарим һалбаринуудта ехэ удаанаар шиидхэгдэнэ. Хүшэр ба ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилга гээгдэнэ, комплексно механизаци, мүн техникын хүгжэлтын эгээ арга боломжотой шатлал болохо үйлэдбэрие автоматизацилга удаашарна. Эдэ үзэгдэлнүүдэй шалтагаанинь юуб гэхэдэ, промышленностиин олон хүдэлмэрилэгшэд һанаа амар ба һайрхуу бардам боложо, даажа абаһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусаха мэдэрэл сула мохоо болоһон байна.

Шэнэ техникын асуудалнуудые олон ушарта һулаар эрхилдэг, техникэ хадаа хэзээ бүхэндэ урагшаа дабшажа байха ёһотой юм гэжэ мартадаг зарим министерствонүүд, зургаанууд, түсэбэй органууд, научна эмхи зургаанууд, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд зүблөөн дээрэ шангаар шүүмжэлэгдээ. Эсэгэ оронойманай наука ба техникын үнэтэ туйлалтануудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнгүй хэдэн жэлээр дараанда байдаг ушарнууд бии. Ухаалан зохёогшод ба уралан нарижуулагшадай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин һулаар табигдаһан ушар ехэ дутагдалнуудай нэгэниинь болоно, ажал хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулна.

Түрүү техникые тон үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые таһалгаряагүй дээшэлүүлхэ шухала болоо.

Ажахын зарим хүдэлмэрилэгшэд шэнэ цехүүдые бариһанай ашаар лэ үйлэдбэриин хэмжээе дээшэлүүлжэ болохо гэжэ тоолоод, үйлэдбэриин бии байгаа хүсэнүүдые һайнаар ашаглаха тушаа, хуушарһан түхеэрэлгые бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгээр һэлгэхэ тушаа багаар оролдоно. Зорилго юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин бии байгаа талмайнуудһаа, түхеэрэлгын единицэ бүхэнһөөшье, хүдэлмэришэн бүхэндэ гэжэ бодоходошье продукци ехээр абаха зорилго табигдана. Энэ талаар манай промышленность туйлай ехэ резервнүүдтэй, тэдэнь гүйсэд ашаглагдаха зэргэтэй.

Үйлэдбэриин гол процессүүдые механизацилгын ехэ хэмжээ ба туһалбариин болон хамһабариин хүдэлмэринүүдые механизацилтын нилээд бага хэмжээ хоёрой хоорондо промышленностьда забһар бии гэжэ зүблөөн дээрэ заагдаа. Энэ хадаа ажалай бүтээсын ургалтые һаатуулна, үйлэдбэриин гол процессүүдые механизацилһанай ашаар туйлагдаһан бүхы алмалтые олон ушарта хамһабариин хүдэлмэринүүдэй бултыень үрэбхин залгиха ябадалда хүргэнэ.

Түсэбгүйгөөр хүдэлмэрилдэг, гэнтэ гэнтэ ехээр ярадаг, продукци нэгэ ехээр, нэгэ багаар гаргадаг ябадалай хэдэ хэдэн предприятинуудта үшөө усадхагдаадүй байһые тэсэхын аргагүй. Энээнэй эсэстэ түхеэрэлгэ дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй, хүдэлмэришэд нормоёо дүүргэнэгүй, сагһаа гадуур хүдэлмэрилэлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ, үйлэдбэридэ голодоһо гаргалга ехэ болоно. Гэнтэ гэнтэ ехээр яралга, жэгдэ һайн бэшээр ажаллалга хадаа үйлэдбэрие, материально-техническэ хангалтые түсэблэлтэдэ ба эмхидхэлгэдэ ехэ дутагдалнуудай гарадаг, үйлэдбэрие нэгэдүүлгын практикада ехэхэн дутуу дундануудай гарадаг дээрэһээ тохёолдоно.

Ажалые нормололгодохи ехэхэн дутагдалнууд хадаа предприятинуудай бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ ябадалда һаад хэнэ. Зорюута багадхаһан, бүтээсын туршалгын-статистическэ нормо гэдэгые тогтоохо ябадал манайда үшөөл үргэнөөр дэлгэрэнхэй, тэрэ нормо хадаа үйлэдбэриин техникын мүнөөнэй хэмжээтэй огто зохилдоногүй. Хэдэ хэдэн предприятинуудта ажалай журам һула байжа, арадай ажахыда ехэ хохидол ушаруулна.

Үйлэдбэриин резервнүүдые һайнаар ашаглажа ба ажахые хүтэлбэрилгынгөө хэмжээе дээшэлүүлжэ, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд хадаа гүрэнэй түсэбүүдые бүхы заводууд, фабриканууд, электростанцинууд, шахтанууд, руднигууд болон олзоборилтын газарнуудай, ямаршье илгаагүй бүхы предприятинуудай жэшээтэ һайнаар дүүргэхэ ябадал туйлаха уялгатай. Гүрэнэй түсэб хадаа предприяти бүхэндэ дүүргэгдэхэ хуули гээшэ, тэрэ хадаа үйлэдбэрилэгдэхэ зүйлнүүдэй тоогойшье, ассортиментыншье, түрэлэйшье талаар заагагүй дүүргэгдэхэ ёһотой.

Бүхы арадай ажахын дэбжэлтын тон шухала түлхюур болоһон социалистическэ мүрысөөн манай промышленностиин хэлбэришэгүй ургалтын түлөө тэмсэлдэ туйлай ехэ удхашанартай. Партийна, ажахын, профсоюзна ба комсомольско организацинууд үйлэдбэри дээрэ мүрысөө толгойлхо, үргэн ниитын творческо үүсхэлые хүгжөөхэ, мүрысөөнэй хүтэлбэрилгэдэхи хойрог ябадалые эрид үгы хэхэ, түрүүшүүл болон новаторнуудай хүдэлмэриин үнэтэ дүй дүршэлые үдэр бүри дэлгэрүүлхэ ёһотой. Партийна организацинууд промышленностиин хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд болон албахаагшадай дунда политическэ хүдэлмэрие бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэдэнние ажалдаа социалистическэ ёһоор хандаха, дутагдалнуудые тэсэдэггүй байха, гүрэнэй түсэбүүдые, парти, правительствын даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар бэелүүлдэг байха үзэлээр хүмүүжүүлхэ ёһотой.

(«Правдын» майн 19-нэй түрүү бэшэг).

Вьетнамай Демократическа Республикын Президент нүхэр Хо Ши Миндэ

Хүндэтэ нүхэр Хо Ши Мин!

Түрэһэн үдэртэйтнай дашарамдуулан Таниие үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, эрхэ сүлөөдэ дуратай Эхэ оронойнгоо нэгэдэлэй, национальна эдэ даанхай байдалай ба һалбаран бадаралгын түлөө элүүр мэндэ ябажа, эршэтэйгээр тэмсэхыетнай Танда хүсэнэб. Эб найрамдалай аша туһада зорюулан хэжэ байдаг һайн һайхан хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлахыетнай Танда үнэн сэдьхэлһээ мүн лэ хүсэнэб.

К. ВОРОШИЛОВ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.

1955 оной майн 18.

* * *

Хүндэтэ нүхэр Хо Ши Мин!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет хаа 65 наһа гүйсэһэнтэйтнай дашарамдуулан Танда—Вьетнамай ажалшадай Партиин эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэдэ, империализмын дарлалһаа вьетнамска арадые сүлөөлхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэн—ахадүүгэй халуун амаршалга хүргөөд, элүүр мэндэ ажаһуухыетнай хүсэнэ.

Арадай ажахые һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын түлөө, ажалшадай байдалые һайжаруулхын түлөө, нэгэдэмэл, бэеэ даанхай ба демократическа Вьетнамай түлөө тэмсэлдээ саашанхи амжалтануудые туйлахыетнай Танда хүсэнэбди.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

Кукуруза тарилгые үдэрһөө үдэртэ үргэдхэхэ

Яруунынхид кукуруза тарилгые бэлэдхэл муутайгаар эхилээ

Яруунын аймагай колхозуудаар хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Һаянай наратай ба дулаахан һалхитайшаг үдэрнүүд болоно, газарай хүрьһэнэй шииг нойто түргөөр хатаана. Хэдэн зуугаад механизаторнууд болон колхознигууд богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар тарилга үнгэргэжэ, баян ургаса ургуулхын түлөө тэмсэнэ.

Эгэтын МТС-эй нэгэдэхи ба хоёрдохи тракторна бригаданууд «Коммунизм» колхоздо тарилгын хүдэлмэрие эмхитэйгээр ябуулжа байнхай. Тэдэнэр хэды үдэрэй туршада борнойлго хэжэ, олон зуугаад гектар газарта шииг нойто барьяад, эртын культурануудай тарилга дүүргээ. Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн механизаторнууд түрүү агротехникые шадамараар хэрэглэн, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Эндэ тарилга имагтал хэрээһэлүүлэгдэн хэгдэнхэй. Тракторист В. Михалев «ДТ-54» маркын трактораар халаан соогоо 65 гектар газарта, Л. Цыденов 60 гектарта тарилга хэнэ. Мүн Б. Хамудинов, Я. Хакимов, Г. Климов, Г. Алимасов ба бусад халаанайнгаа даалгабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

Гэхэтэй хамта, МТС-эй зарим тракторна бригаданууд хабарай тарилгые түргөөр дүүргэхын тула ехэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэжэ шаданагүй. 8-дахи тракторна бригада Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо эртын ороһото культурануудай тарилгые болошогүйгөөр унжагайруулна. Эндэ эртын тарилга хахад һара шахуу саг соо унжагайруулагдаһан байна.

Сосновско МТС-эй харьяата колхозуудта сагай уларилай муу, газарай гэдээгүй дээрэһээ хабарай тарилга нилээд оройтожо эхилһэн байна. Тиимэһээ МТС-эй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тарилгын хүдэлмэрие шадамар бэрхээр хүтэлбэрилэн, механизаторнууд ба колхознигуудай ажалые һайнаар эмхидхэхэ зэргэтэй байгаа. Харин тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн зарим тракторна бригадануудта ажалай эмхидхэл һулаар табигдаһан дээрэһээ үнэтэ саг дүүрэнээр хэрэглэгдэнгүй үнгэргэгдөө.

Олохон бригадануудта тракторна парк муугаар хэрэглэгдэнэ. Жэшээнь, «Улаан Туяа» колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг 4-дэхи тракторна бригадада НАТИ маркын хоёр трактор эбдэржэ, хэдэн үдэр һаатаа. «С-80» маркын трактор МТС-эй буусада заһабарилагдажа, нилээд уни хэбтээ. Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 1-дэхи, «Путь социализма» колхоздо 3-дахи тракторна бригадануудта заһабарилга муутай тракторнууд эбдэржэ, хэдэн часаар, заримдаа бүхэли үдэрөөр һаатаха ушар үзэгдэнэ.

Тус бригадануудта һүниин сагта тракторнуудай эбдэрхэдэ сеялкэнүүд миин байна. Иимэ шалтагаануудһаа уламжалан тарилгын эхилһээр арба гаран хонобошье, ороһото культурануудай тарилга тэсэшэгүйгөөр унжагайруулагдана. Мүн бусад зарим бригаданууд иимэрхүү байдалтай.

Тарилгын үе соо тракторна агрегат бүхэнэй хүдэлмэриин шанарые шалгажа байха тон шухала. Харин МТС-эй мэргэжэлтэд — агрономууд ба инженернүүд—колхозуудай полинууд дээрэ айлшан янзаар ерээд, һөөргөө түргөөр бусашадаг заншалтай. Энэ жэлдэ шииг нойто ехэ, тарилгаяа хэжэ үрьдинэ бээзбди гэжэ тэдэнэр ехээр найдашанхай. Зүгөөр, тарилгые агротехническэ эрхим болзор соо үнгэргөөгүй хада һайн ургаса ургуулагдахагүй.

Тус МТС-эй дирекци хабарай тарилгын хүдэлмэрие хүтэлбэрилнэгүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Тиигээд, станциин директор нүхэр Нагорных, мэргэжэлтэд Доржиев, Симонова гэгшэд тарилгын шухала асуудалнуудые удаанаар шиидхэнэ.

Мүнөө Яруунын мяха-һүнэй совхоздо, мүн бусад хэдэн колхозуудта кукуруза тарилдажа захалба. Гэбэшье, аймагай олон колхозууд энэ хүдэлмэрие бэлэдхэл муутайгаар угтаба. «Улаан Туяа», Ленинэй, Сталинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ ба бусад зарим колхозууд кукуруза ургуулгын звенонуудые ёһо тэдыгээр байгуулаад, сагайнь ерэхэдэ тарина бээзбди гэжэ хубхай найдаад һанаагаа амаршанхай һуугаа. Кукуруза хадаа малажалые концентрированнэ ба шэмэтэ тэжээлээр хангаха шухала культура мүн. Амяарынь хуряажа, буурсагуудаарнь, эшэ набшаһаарнь силос дарахада һайн концентрированнэ, шэмэтэ тэжээл болохо гэжэ зарим артельнүүдэй түрүүлэгшэд гүйсэд ойлгоогүй байна. Тиимэһээ кукурузые шадаал һаа багаар тарихые тэдэнэр оролдоно. Сталинай нэрэмжэтэ артель үнгэрэгшэ жэлдэ полинууд дээрэһээ шэниисын һайн ургаса хуряагаа. Шэниисын ургадаг газарта кукурузын һайнаар ургажа буурсагладаг байбашье, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санданов оройдоол 100 гаран гектарта энэ культура тарихабди гэжэ хөөрэнэ. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Фомин) мүн лэ 80 гектарта кукуруза тарихаар хараалаанхай.

Гадна, зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэд кукурузын буурсаг абахаар ба ногоон үбһэн болгожо силос дарахаар ами аминдань тарихабди гэжэ тон буруу ойлгодог. Жэшээнь, «Улаан Туяа» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев мүнөө кукурузын тарилга эхилһэн хойноо манай эндэ хүйтэн, тиимэһээ гансал силосэй үбһэн гараха гэжэ хөөрэдэг. Иигэжэ кукуруза тарилгые хубаалган гээшэ тон буруу ябадал гээшэ. Харин партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүд соо кукуруза хадаа хоёр зорилго нэгэ доро шиидхэдэг, буурсаг ба силос болохо үнэтэ культура гэжэ эли тодоор заагданхай. Тус колхозтой хүршэ байдаг Яруунын мяха-һүнэй совхоз энэ жэлдэ кукуруза таряад, буурсагшье абажа, эшээрнь силосшье даража, малаа шэмэтэ тэжээлээр хангаха гэжэ байнхай. Эндэ майн арбаадаар кукуруза тарижа эхилээ. Мүнөө ехэнхи талмай дээрэ кукуруза таригданхай.

Тарилгын хүдэлмэрие амжалтатайгаар, богонихон болзор соо үнгэргэлгэ хадаа кадрнуудһаа ехээр дулдыдадаг. МТС-үүдэй ба колхозуудай партийна организацинууд механизаторнууд болон колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зэргэтэй. Гэбэшье, тарилгын үедэ энэ хүдэлмэри тон һулаар табигданхай, социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Олохон агитколлективүүд оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй. Энээнэй түлөө партиин айкомой инструкторска группанууд ехэхэн зэмэтэй гээшэ.

Яруунын аймагай колхозууд ба МТС-үүд хабарай тарилгые амжалтайгаар дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Зүгөөр КПСС-эй айком ба аймсоведэй гүйсэдком тарилгын хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые түргөөр усадхажа, ажахын энэ шухала кампаниие саг соонь дүүргэхэ ябадалые хангаха зэргэтэй.

А. Леонтьев.

Механизмуудаа мүнөө хүрэтэр заһабарилһаар

Манай колхоздо Итанцын МТС-эй нүхэр Подкорытовай хүтэлбэрилдэг дүрбэдэхи тракторна бригада хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ бригадын комбайнуудай урагшаа ябажа үгөөгүй дээрэһээ тарья хуряалгаяа хоёр һара шахуу унжагайруулаа һэмди. Ядалдажа ерэхэдээ таряанайнгаа талмайн гурбанай нэгэ хубиие жаткаар, гараараа хуряажа гараһан байгаабди. Теэд механизмуудай эбдэрхэ, зогсохо ушарнууд мүнөө хабарай тарилгын үедэ эгээл нёдондонойхидол адляар үзэгдэжэ байна.

Энэ жэлдэ манай колхоз МТС-эй механизмуудай хүсөөр мянгаад гектарта ороһото культурануудые тариха байгаабди. Энэ талмай дээрэ тарилгын урда тээхи хүдэлмэринүүдые, хабарай эртын тарилгые агротехническэ богонихон болзорто хэжэ дүүргэхэ арга нүхэр Подкорытовай хүтэлбэрилдэг бригадада байгаа гү? Хүсэд байгаа. Энэ бригада 15 хүсэтэй дээрэ оруулхада условно 12,4 трактортай, тэдэнэй дунда «ДТ-54» маркын хүсэ ехэтэй 4 трактор бии. Теэд энэ бригадынхид типовой договоройнгоо ёһоор ороһото культурануудай эртын тарилгые майн 10-да дүүргээд байха ёһотой аад, май һарын тэн болоод байхада тарилгаяа арайхан гэжэ хахадһаа үлүүлээд байгаа. Иимэ ушарай тохёолдоод байхада колхоз эгээл трактораар тариха газарнуудта морин сеялкэнүүдые табижа, тарилга хэхэ баатай болобо.

Наагуур абаад тооложо үзэхэдэ бригадын тракторнууд техническэ элдэб дутагдалнууд дээрэһээ боложо поли дээрэ гараһанһаа хойшо хахадһаа ехэнхи сагаа миин байжа үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, Иннокентий Добрынин, Федор Усольцев гэгшэдэй жолоододог «ДТ-54» маркын трактор апрелиин 25-һаа хойшо 20 гаран халаан соо зогсоһон байна. Энэ машина жолоододог дээрэ дурсагдааша механизаторнууд полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо суг хамтадаа 50-яад гектартаа зөөлэн хахалалга хээ. Мүн «ДТ-54» маркын трактор жолоододог трактористнууд нүхэд Хмелёв, Батурин гэгшэд майн 3-һаа 7 болотор МТС-эй главна инженер нүхэр Михеевэй, участково механик нүхэр Коношенкинэй хүтэлбэри доро машинаяа заһабарилжа байгаа. Одоошье энэ трактор хүдэлжэ үгэхэнь аабза гэжэ һанаһан, мүн лэ аанай зогсошоо. Нүхэр Хмелев тракторайнгаа подшипник хайлуулжархёод һуужа байнхай. Хоёр нүхэд Неизвестных, Усольцев гэгшэдтэ даалгагдажа үгтэһэн СХТЗ маркын колёсно трактор хүдэлхэеэ болиһоор мүн лэ үнихэнэй. «СТЗ-7» маркын багахан хүсэтэй трактор овощной культурануудые ехээр таридаг манай город шадарай колхоздо ехэхэн хүдэлмэри хэжэ үгэмөөр юм. Теэд бригадын энэшье тракторынь зогсошоо.

Трактор болон хүдөө ажахын машинануудые иигэжэ нюдэ далдалжа заһабарилһанда тон түрүүн хэн зэмэтэйб? гэжэ Итанцын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдһөө асуултай болоо.

Эртын культурануудые тариха болзор үнгэржэ, кукуруза, овощь, хартаабха тариха саг ерээ. Тиимэһээ Итанцын МТС-эйхид механизмуудайнгаа эбдэрхэ, зогсохо ушарнуудые үсөөрүүлжэ, дары сагтаа хоёр халаанай хүдэлмэри эмхидхэхэ зэргэтэй.

Энэ жэлдэ манай колхоз кукурузые аймаг соо эгээ ехээр тариха гэжэ байнхайбди. Теэд энэ ушарые МТС-эй директор нүхэр Бурлаков мэдэжэ байгаад, тусхай захиралта гаргажа, манда эльгээгдэһэн кукуруза тариха сеялкэнүүдые Хрущевой нэрэмжэтэ, «Путь коммунизма» колхозуудта ямаршье шалтагаангүйгөөр эльгээлгэжэрхёо. Иимэ ушарай болоод байхада бидэнэр гар зэмсэгүүдээр кукурузаяа тарижа захалха баатай болобобди. Теэд энэ аргаар бүхы тарилгаяа дүүргэжэ шадахагүй байһамнай мэдээтэй.

Г. Ильин, Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Һурагшад кукуруза тарилга дээрэ

Мүнөө республикын һургуулинуудай һурагшад ба багшанарай коллективүүд Воронежско хүдөө ажахын институдай студентнэрэй уряалда харюу болгон, колхозуудта кукуруза тариха хэрэгтэнь туһалалсана.

Бичурын аймагай Шэбэртын дунда һургуулиин 130 гаран һурагшад воскресныгээр «Коммунизм» колхоз ошожо, даажа абаһан 15 гектар участогтаа кукуруза таряа. Гадна, таряанажалай нэгэдэхи бригадада туһаламжа үзүүлэн, 28 гектарта кукуруза гараар тарижа үгэһэн байна.

С. Насыкова.

Табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрнэ. Энэ заводой эд шудхалгын цехын хэбшэ Чойжон Найданов халаанайнгаа даалгабари 200—250 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Найданов хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Ажаллажа олоһон түхэригүүдээ Эхэ орондоо урьһална

Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа гаргаха тухай советскэ правительствын тогтоолые Кударын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ехээр һайшаажа угтаа.

—Гүрэндөө урьһаар үгэһэн ажалаймнай түхэригүүд манай Эхэ ороной улам хүсэтэй болохо, улам бэхижэхэ хэрэгтэ нэмэлтэ болохо. Тиимэ туладань би 400 түхэригтэ урьһаламжа захинаб,—гэжэ колхозник нүхэр Ц. Гылыкпилов хэлээд, мүнгэеэ сэбэрээр үгэбэ.

Һаалишан М. Лоскутникова 350 түхэригтэ урьһаламжа захяа.

Тус колхозой гэшүүд урьһаламжа захилгые аймаг соогоо хамагһаа түрүүн дүүргэһэн байна.

Мүн Маленковой, Ворошиловай, Куйбышевай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта шэнэ урьһаламжа захилга амжалтатайгаар үнгэрбэ. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой луговод Ранжуров 1000 түхэригтэ урьһаламжа захяа.

С. Таханов.

Советскэ гүрэнэйнгөө аша туһада

Бичурын аймагай ажалшад СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1955 оной Гүрэнэй урьһаламжые эмхитэйгээр захижа байна. Жэшээлхэдэ, Бичурын МТС-эй клуб соо болоһон митинг дээрэ 4-дэхи тракторна бригадын бригадир Андрей Афанасьев үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ:

—Би табан үхибүүдтэйб. Мүнөө тэдэнэрни бултадаа һурана. Мүн өөрөөшье техническэ һургуулида һуралсажа, мэргэжэлтэй болоһон байнаб. Энэ арга намда Советскэ гүрэн олгоо. Гүрэндөө манай урьһалһан мүнгэн һургуули болон бусад культурна барилгануудта, хүндэ индустриие, хүдөө ажахые улам хүгжөөлгэдэ гаргашалагдана. Тиимэ һэн тула би мянган түхэригтэ урьһаламжа захинаб.

Тэрэшэлэн тракторна бригадын бригадир Евстигней Афанасьев—1000, 13-дахи бригадын бригадир нүхэр Ткачев 1500 түхэригтэ урьһаламжа захяа.

Ц. Пылов.

Механизаторнуудай эдэбхи

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд шэнэ урьһаламжые ажалаа улам эршэдхэн угтаа.

—Манай Советскэ гүрэн табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэжэ, мүн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй түүхэтэ тогтоолнуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Мүнөө олон үхибүүдтэйб. Тэдэнээ хүмүүжүүлжэ, Эхэ орондоо туһатай, эрдэмтэй, бэлигтэй хүнүүд болохын түлөө урьһаламжа захинаб гэжэ тракторна бригадын бригадир Ц-Д. Дубшанов хэлээд, 900 түхэригтэ урьһаламжа захиба.

Тэрэшэлэн механизаторнууд Доржи Гончиков, Б. Батомункуев, Ц-Е. Батоцыренов, Т. Тушинов, Ю. Чимитов, Р. Тыхеев гэгшэд урьһаламжа эдэбхитэйгээр захиба.

Н. Жамсаранов.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн

Майн 17-до Кремлёвско Ехэ Ордон соо промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Үглөөнэй заседани дээрэ «Уралмаш» заводой директор нүхэр **Глебовский** түрүүлжэ үгэ хэлэбэ. Энэ предприяти хадаа металлургическа, горнорудна, нефтяной, нүүрһэнэй промышленностьда болон арадай ажахын бусад һалбаринуудта ехэнхи түхеэрэлтэнүүдые үгэдэг томохон предприяти юм. 1940 онойхидо орходоо тэрэнэй бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй хэмжээн 5,5 дахин ехэ болоо.

Экономическа талаараа ашагтай шэнэ техникэ үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхын түлөө предприятинуудай оролдохо шухала байһан тухай нүхэр Глебовский хэлээ. Заводуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрхые үргэдхэхэ шухала, жэжэ хэрэгүүдтэ Министерствонүүдэй оролсожо байдагые болюулха шухала. Мүн тэрэшэлэн үйлэдбэри дээрэ мастернуудай үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала.

Саашадаа оратор машинануудые, механизмуудай детальнуудые нэгэ газарта гаргадаг болохо тушаа тогтожо хэлээ. Олон ушарта нэгэ янзын машинанууд хэдэн предприятинуудта хэгдэжэ байдаг байна. Жэшээлхэдэ, шахтна машинанууд хэдэн заводуудта хэгдэнэ. Доменно кранууд болон бусад түхеэрэлтэнүүдые бүтээн гаргалга мүн лэ нимэрхүү байдалтай. Гэхэтэй хамта, «Уралмаш» завод ехэ олон зүйлнүүдые — шухаг һайн пресснүүдһээ абаад һүхэ болон бусад жэжэ юумэнүүд хүрэтэр хэдэг байна.

Хатуу шудхасануудай Московско комбинадай директор нүхэр **Соловьев** сүүдхын график нэбтэрүүлхын тулада заводто хэгдэһэн эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Узбекистанай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй секретарь нүхэр **Мельников** һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор промышленностиин хүгжэжэ байһан тухай хэлээд, промышленностиин зарим һалбаринуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудта гол анхаралаа хандуулба. Ехэхэн дутагдалнуудай нэгэн юуб гэхэдэ, гүрэнэй түсэбые эрхэ бэшэ дүүргэхын тулада предприятинууд бүхэн тэмсэнэгүй. Жэл бүри предприятинуудай олонхидынь тогтоогдоһон даалгабаряа дүүргэнэгүй.

Тэрэнэй һүүлээр Харьковска турбинна заводой токарь **Кизляков** үгэ хэлэбэ. 1955 оной үнгэрһэн һаранууд соо — жэлэй түсэб, дайнай һүүлэй жэлнүүд соо—23 жэлэй түсэб дүүргээб гэжэ тэрэнэй мэдүүлхэдэ, зүблөөндэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Дайнай һүүлэй табанжэлэйхидэ орходоо энэ табанжэл соо дунда зэргээр жэлдэ нефть абалгын хэдэн дахин дээшэлхэ байһан тухай СССР-эй Нефтяной промышленностиин Министр нүхэр **Байбаков** мэдүүлбэ. Нефть ехэтэй шэнэ газарнууд, илангаяа Волга Урал хоёрой хоорондохи районуудта иимэ шэпэ газарнууд нээгдэжэ энээндэ ехэхэнээр туһалха байна. Мүн промышленностиин саашанхи хүгжэлтэдэ һаад түбэг ушаруулдаг ехэхэн дутагдалнуудай бии байһан тухай Министр тэмдэглэбэ. Илангаяа газар малталгын хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии.

Главуралэнергиин начальник нүхэр **Маринов** Уралдахи энергетическэ системын хүгжэжэ байһан тухай хэлэбэ. Хүсэ ехэтэй шэнэ шэнэ электростанцинуудай баригдажа, шэнэ техникээр зэбсэглэгдэжэ байгаашье һаа, Уралые энергеэр хангалга үшөөл дутамаг байһан зандаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Проектынгээ ёһоор технико-экономическа показательнуудтаа электростанцинууд удаанаар хүрэнэ, технологическа процессүүдые автоматизацилга хүдэлмэришэдые үшөөл олоор сүлөөлнэгүй. Уралай энергетигүүдэй шухала зорилго юуб гэхэдэ, электродамжуулгын сетиие үргэдхэхэ хэрэгтэй. Электродамжуулгын лининүүдэй дутамаг байһан дээрэһээ Челябинска областьдохи, Башкирска АССР-тэхи электроэнергиин ехэхэн хүсэн хэрэглэгдэнэгүй.

Трибуна дээрэ Харьковска тракторна заводой фрезеровщик нүхэр **Лупандин** гараба. Ажалдаа хайшан гэжэ һайн показательнуудые туйладаг тухайгаа хөөрөөд, тэрэ түрүү дүй дүршэл халан абалсалгые эмхидхэхэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнууд тухай хэлэбэ. Дүй дүршэлые сэхэ хүдэлмэри дээрэ дамжуулан нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Түрүү хүдэлмэришэн ондоо предприяти дээрэ ерээд, станогой хажууда хамсыгаа шуун орожо, хайшан гэжэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ байһан тухай харуулжа үгэхэ ёһотой.

—Свердловско областиин хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон албахаагшад,—гэжэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Козлов** хэлэбэ, — табадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын ба үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө парти болон Эхэ оронойнгоо урда ехэхэн харюусалгатай байһанаа мэдэрэн тэмсэжэ байна. Түсэбһөө гадуур хоёр миллиард шахуу түхэригэй продукци гаргажа, областиин промышленность табанжэлэй дүрбэн жэлэйнь даалгабарие болзорһоонь урид дүүргээ.

Саашадаа Уралда шэрэм үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын тулада Качканарска түмэрэй рудагай байдаг газарнуудые ашаглаха шухала. Энээнэй ашаар Уралай металлурги хэдэн арбаад жэлээр урагшаа дабшаха байна.

Уралда зэдэй рудагай байдаг газарнуудые удаанаар элирүүлэн ашаглажа байһан тухайнь Үнгэтэ металлургиин министерствые оратор шангаар шүүмжэлбэ.

Химическэ промышленностиин научно-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо нүхэр **Якименко**, СССР-эй Промышленна товарнуудай министерствын техническэ управлениин начальник нүхэр **Петров**, СССР-эй Наукануудай академиин главна эрдэмтэ секретарь академик нүхэр **Топчиев** гэгшэд мүн тэрэшэлэн үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

* * *

Үдэшын заседани дээрэ Ленинградтахи Кировскэ заводой директор нүхэр **Исаев** түрүүлжэ үгэ хэлэбэ. Предприятинуудай конструкторска бюронуудай амжалтатайгаар хүдэлмэрилэлгэдэ туршалгын-конструкторска базануудай ехэхэн удхашанартай байһан тухай тэрэ хэлээ. Тэдэ базанууд машинануудай тус тус узелнуудта шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулха арга олгохо байна.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Соловьев** үгэ абажа, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда парти, правительствын табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь хүдэлмэришэд болон албахаагшадай эдэбхи үүсхэлые элсүүлхэ тушаа профсоюзна организацинуудай зорилго тухай тогтожо хэлээ. Энэ талаар социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай. Профсоюзна организацинууд, гэжэ нүхэр Соловьев, хэлэбэ, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлые эмхидхэхэ шухала арга болохо үйлэдбэриин зүблөөнүүдые һулаар хэрэглэнэ.

Манай заводто металлургическа промышленностиин предприятинууд шанар муутай металл үгэнэ гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ московско автозаводой директор нүхэр **Крылов** хэлэбэ. Тэдэнэй тоодо «Красный октябрь», «Серп и Молот», «Запорожсталь» болон бусад предприятинууд оролсоно.

Түсэбөө дүүргэһэнэй ба үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө хэрэглэгдэдэг мүнөө бии байгаа шагналай системые хубилгаха, шэнэ техникэ эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлжэ байдаг предприятинуудые урмашуулха арга олгохо шухала гэжэ оратор тоолоно.

Сталинай нэрэмжэтэ Ново-Краматорско машина бүтээлгын заводой главна инженер нүхэр **Карпов** шэнэ түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлхэ асуудалда удаахан тогтожо хэлээ. Машинануудые зохёогшо конструкторнууд, машинануудые бүтээгшэ технологууд хоорондоо холбоо барисаа муутайгаар хүдэлмэрилнэ. Министерствонүүдтэ үнгэргэгдэдэг техническэ зүблөөнүүд машинануудай конструкцинуудые хаража үзэхэдөө ямаршье тиимэ хубилалтануудые оруулдаггүй байна. Харин конструкторнууд захигшадтаяа уулзажа байгаа һаань, аша үрэ ехэтэй байха һэн.

Главприморрыбпромой главна инженер нүхэр **Дроздовто** үгэ үгтэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев гэгшэд Дальна Востогто ябахадаа загаһанай промышленностиин Приморско бассейнэй хүдэлмэриие шангаар, тон зүбөөр шүүмжэлһэн байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ жэлдэ хүдэлмэримнай зарим тэды һайжаржа байна. Загаһа бариха, консервэнүүдые хэхэ, валовой продукци гаргаха болон бусадшье ажалаар 4 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Нүхэр **Бридькын**—Димитровой нэрэмжэтэ (Донбасс) № 5—6 шахтын участогай начальнигай хэлэһэн үгые суглараагшад ехэ һонирхожо шагнаба. Өөрынгөө участогай хайшан гэжэ цикличностиин графигаар хүдэлмэрилдэг болоһон тухай тэрэ хөөрэбэ. Найман жэл соо энэ коллектив түсэбһөө гадуур 136 мянган тонно нүүрһэ үгөө. Хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин бүтээсэ хоёр дахин шахуу дээшэлээ.

График зохёогоод, тэрээн дээрээ гараа табяад, хэн юу хэхэб гэжэ тэмдэглээ болбол хүдэлмэри бүтээ гэжэ олохон участогуудай хүтэлбэрилэгшэд тоолодог байна гэжэ нүхэр Бридько хэлэбэ. Зүгөөр гол юумэеэ —хүнүүд тухайгаа, тэдэ графигуудые бэелүүлэгшэд тухайгаа мартадаг байна.

Станок бүтээлгын промышленностьда бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар Министерство хэмжээнүүдые абаа гэжэ Станок бүтээлгын ба инструментальна промышленностиин Министр нүхэр **Костоусов** хэлээ. Тусхайлбал, хуушарһан станогуудые һэлгэхэ түсэб зохёогдоо.

Нүхэр Костоусов кадрнуудые бэлэдхэхэ ба шэлэн олохо, штадуудые түсэблэхэ асуудалнууд дээрэ удаахан тогтожо хэлэбэ.

Үдэшын заседани дээрэ Ленинградай резино-техническэ зүйлнүүдые бүтээдэг заводой директор нүхэр **Файбишенко**, Октябрьска революциин нэрэмжэтэ одесскэ заводой главна конструктор нүхэр **Гогунский** гэгшэд, мүн тэрэшэлэн үгэ хэлээ.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

* * *

Майн 18-да Кремлёвско Ехэ Ордон соо промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Нүхэр **Чурсиновта**—Первоуральска новотрубна заводой (Свердловско область) мастерта үгэ үгтэбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулхын тулада бригадынгаа хайшан гэжэ тэмсэжэ байдаг тухай тэрэ хэлэбэ.

Гэбэшье, манай заводто, гэжэ нүхэр **Чурсинов** хэлээ, ажалдаа голодоһо үшөөл ехээр гаргадаг байһаар. Тэдэ голодоһонууд манай тэмсэдэггүй дээрэһээ гарана бэшэ, харин олонхи ушарта хайшан гэжэ тэдэниие үгы хэхэеэ мэдэдэггүй дээрэһээмнай гарана. Шэнэ технологи шудалан. нэбтэрүүлхэ хэрэгтэмнай научно-шэнжэлэлгын институдуудай ехэхэн туһаламжа хэрэгтэй.

Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд промышленна үйлэдбэриие саашадань һайжаруулха ехэхэн арга боломжонуудые нээжэ үгөө гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент нүхэр **Емельянов** хэлэбэ. Шэнэ энергетикын эхин табигдахаһаа гадна, радиоактивна олохон янзын хүсэнүүдые бии болгохо ба хэрэглэхэ арга боломжо байгуулагдаа.

Хүндэ индустриин мэдээжэ амжалтануудые туйлаһан, энэ шухала һалбарида үшөөл ехэхэн дутагдалнуудай бии байһан тухай Химическэ промышленностиин Министр нүхэр **Тихомиров** хэлэбэ. Арадай ажахы хэрэгтэй олохон янзын химическэ продукцинуудые үшөөл абанагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ утэгжүүлгэнүүд болон элдэб янзын хоронууд ехээршье үйлэдбэрилэгдэдэг болоо һаа, эдэ зүйлнүүдые хүлөө ажахы хэрэгтэй соогоо абанагүй.

Серго Орджоникидзын нэрэмжэтэ Московско станок бүтээлгын заводой строгальщик-новатор нүхэр **Лаврентьев** үгэ абажа, заводойнгоо хүдэлмэриие һайжаруулхын тула һүүлэй үедэ энэ предприятиин хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд рационализаторска 150 гаран дурадхалнуудые оруулһан тухай хэлэбэ. Мүнөө бии байгаа станогуудые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ хүдэлмэришэд илангаяа ехэ анхаралаа табина. Мулилгын хоёр станок нарижуулан һайжаруулһанай ашаар тэдэнь хоёр дахин түргөөр хүдэлдэг болобо.

Промышленностиин саашанхи хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ профсоюзна организацинуудай хабаадалсажа байһан тухай үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ нүхэр **Нефедова** хэлэбэ. Саашадаа үгэ хэлэгшэ түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ ба нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые тэмдэглэбэ.

Нүхэр Нефедова эхэнэр-хүдэлмэришэдэй ажал болон ажабайдалые һайжаруулха асуудал дээрэ удаахан тогтожо үгэ хэлээ.

Зүблөөндэ мүн металлургическа заводуудай проект зохёохо талаар институдай секторэй начальник нүхэр **Андоньев**, Златоустовско металлургическа заводой директор нүхэр **Перцев** гэгшэд үгэ хэлээ.

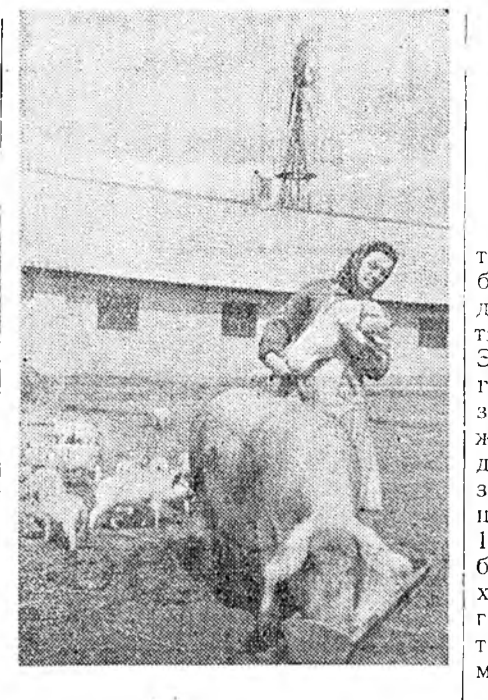
Суглараагшадта халуунаар угтагдаһан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **Н. С. Хрущев** үгэ хэлэһэн байна. (Нүхэр Н. С. Хрущевой үгэ удаадахи номерто гараха—**Ред.**).

Зүблөөндэ түрүүлэгшээр һууһан СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганин зүблөөн дээрэ 49 хүн үгэ хэлээ гэжэ мэдээсээ. Тиигээд үгэ хэлэлгые болюулха гэһэн шиидхэбэри абтаһан байна.

Удаань Советскэ Союзай промышленностиин эрэгтэй ба эмэгтэй бүхы хүдэлмэришэдтэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ба албахаагшадта хандаһан Хандалга зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаа.

Тиигээд промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн хаагдаһан дээрэ соносхогдоо.

(ТАСС).

Украинска ССР. Ровенско областиин Дубновско районой «Заря коммунизма» колхозой гахайшан М. Ф. Ляшко 1954 ондо 10 эхэ гахайн толгой бүриһөө 23 поршоонхо абаһан байна. Энэ түрүү гахайшан мүнөө жэлдэ гахай бүриһөө 27 поршоонхо абахаб гэжэ үгэеэ үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү гахайшан М. Ф. Ляшко «Лилия» гэжэ гахайе эдеэлүүлжэ байна. Энэнь мүнөө жэлдэ нэгэдэхеэ түрэхэдөө 18 поршоонхо гаргаа.

ТАСС-эй фотохронико.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо

ГОРОДОЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ БЭЛЭГ

Улан-Удэ городһоо 10 гаран залуушуул энэ колхоздо партиин уряагаар ерээд, һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

Һаяхан Улан-Удэ городой комсомольско организацинуудай түлөөлэгшэд ерэжэ, энэ колхоздо байһан нүхэдтэйгөө уулзаба. Городойхид нүхэдэйнгөө ажалтайнь, байра байдалтайнь танилсаһан ба городой комсомолецуудай эльгээһэн патефон, балалайка, домино, шатар гэхэ мэтын культурна хэрэгсэлнүүдые асаржа үгэһэн байна.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Юрөөгэй сомоной долоон жэлэй һургуулиин багшанар, һурагшад колхоздо туһаламжа үзүүлнэ. Мүнөө эдэнэр колхоздо 125 тонныи багтаамжатай силосэй нүхэ малтажа эхилбэ. Эдэнэр ажалаа июниин 1-дэ дүүргэжэ, колхоздо тушааха хүсэлэнтэй.

ЗООТЕХНИГҮҮДЭЙ СЕМИНАР ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Энэ колхоздо һаяхан Селендумын, Сүхын, Погранична, Хамнигадайн, Кяхтын, Ехэ-Куналейн МТС-үүдэй зоотехнигүүд сугларжа, гурбан үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Семинар дээрэ зоотехнигүүд хонидто яажа бонитировко хэхэ тухай хэлсэһэн ба дүй дүршэлөө андалдаһан байна. Мүн семинарта хабаадагшадта хүдөө ажахын наукануудай кандидат Р. Г. Гусев, Селендумын МТС-эй зоотехник Б. А. Фомин гэгшэд лекцинүүдые уншаба.

ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ

Филипп Рябов олохон жэлдэ трактор жолоодожо ябана. Мүнөө жэлдэ тэрэ «ДТ-54» трактор тушаажа абаад, хабарай тарилгада гараһан юм. Нүхэр Рябов тарилгын түрүүшын үдэрһөө халаанайнгаа даалтабариие үдэр бүри 120—150 процент һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Тэрэнэй прицепщигүүдээр городһоо ерэһэн комсомолецууд Шишкин, Лоренгель гэгшэд хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр оролдосотойгоор ажаллажа, таряанай газарые һайнаар элдүүрилнэ.

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГА

Колхоз табанжэлэйнгээ түсэб соо хараалһанай ёһоор, малай байрануудые барижа эхилбэ. Мүнөө хонидой типовой дүрбэн байра, автомашинын гараж баригдажа байна.

Тэрэшэлэн шэнэ колхозникүүдтэ гэрнүүд баригдажа эхилхэнь.

Сэлэнгэ.

Р. Жапов.

Шэнэ номууд

«Буркниготоргын» конторо шэнэ номуудые олоор абаад, магазинууд ба киоскнуудта худалдаа наймаанда гаргаба. Тэрэ тоодо иимэ номууд бии:

В. Корнилов, И. Волк—Корейн геройнууд. 2 түхэригтэ.

А. А. Иванов—Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгаар тобшо справочник. 3 түхэриг 20 мүнгэтэ.

А. Е. Краева—Колхозуудта газар ашаглалгын асуудалнууд. 5 түхэриг 60 мүнгэтэ.

В. Киселева—Хүүгэдтэ эдеэ бэлдэхэ кухни. 3 түхэриг 55 мүнгэтэ.

Шэнэ газар дээрэ. Шэнэ ба боро газар ашаглалгын түрүүшын амжалтанууд тухай очеркнууд.

Загаһа барилгын хабар-зунай сезон эхилбэ

Сэлэнгын адагта...

Сэлэнгэ мүрэнэй адаг олон тоото татуурнуудаараа, загаһанайнгаа баялигаар үни сагһаа хойшо суурхадаг. Эндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз оршодог. Энэ колхоз Кабанскын аймагай загаһа барилгын эгээн томо колхозуудай нэгэн юм. Тэрэнэй ажахынь жэлһээ жэлдэ дэбжэнэ, олзо доходынь улам ургажа байна. Артелиин загаһашад 1950 ондо 2200 гаран центнер загаһа бариһан байгаа һаа, 1954 ондо 4 мянган центнер бариһан байна. Загаһашан бүхэнэй олзо доходынь дунда зэргээр жэл соо 6 мянга шахуу түхэриг болонхой. Тиихэдэ түрүү бригадануудай загаһашад 10 мянган түхэриг хүрэтэр абаа.

Артелиин ажахын ургахатай хамта, загаһа барилгын хэрэгые һайнаар мэдэдэг новаторнууд урган гарана. Жэшээнь, Абзай Прокопьевич Васильев загаһа баригшадай бригадираар аяар 15 жэл таһалгаряагүй хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада зунай сагта далай дээрэ, үбэлдөө мүльһэн дороһоо, хабартаа Сэлэнгэ мүрэнэй татуурнуудта загаһашалжа, кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ, һайн шанартай омуль Эхэ орондоо элбэгээр тушаана. Тус бригада нёдондо зун загаһа бариха даалгабаряа 200 процент дүүргээ һэн.

—Энэ жэлэй түрүүшын квартал соо мүльһэн дороһоо загаһа барилгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө загаһа барилгын хабар-зунай сезониие түгэс бэлэдхэлтэйгээр эхилжэ байнабди. 1955 он табадахи табанжэлэй һүүлшын жэл. Табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбые уридшалан, гурбадахи квартал со[...] дүүргэхэбди, — гэжэ нүхэр Васильев хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн Александр Баинбва[...] хүтэлбэрилдэг бригада социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ хэ[...] дэн жэл удаагаар ябана. Александ[р] Баинов загаһа агналгаар ехэхэн ду[...] дүршэлтэй болонхой. Жэлэй дүрбэ[н] сагта загаһанай һүрэгэй ябадаг га[...] зарые һайнаар мэдэдэг дээрэһэ[...] агнууриһаа олзогүйгөөр бусадаггүй. Намар орой болохо бүри Байгал далай дошхон зан гаргажа, эршэ[...] тэ дольгёороо шулуун эрьеэ на[...] шан байдаг. Теэд Баиновай бригад мүльһэнэй хүрэхэ болотор омуль х[...] дэн арбаад центнерээр тушаажа байдаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ тус колхозой за[...] гаһашад Сэлэнгэ мүрэнэй адагай та[...] туурнуудта загаһа барижа эхилэ[...] хэй. Залуу загаһашад Роза Имеген[о]ва, Катя Сотнич, Борис Сотнич б[о]лон бусад губшуур таталга дээ[...] эршэтэй зоригтойгоор хүдэлмэрилн[э]. Ингэжэ, эндэхи загаһашад табанж[э]лэй түсэбые уридшалан дүүргэхы[н] түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэнэ. Заг[а]һашадай хамтын ажахын хүгжэх[э]тэй хамта, өөһэдынь культурна аж[а]байдал улам һайжарна. Хүүгэд[эй] ясли хүдэлмэрилдэг болоо, колхо[з]до шэнэ конторо баригдаа. Мүн[өө] 250 хүнэй һууритай клуб баригдаж[а] байна. Шэнэ газарта түхеэрэгдэһ[эн] колхозой центртэ электростанци тө[...] хогдоод, хабсаруулгын монтаж[ын] хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Ерэхэ н[а]мар загаһашадай гэр бүхэндэ элек[т]рын лампа яларха юм.

Д. Вопияшин.

Эршэеэ һуларуулнагүй

Байкало-Кударын аймагай олон колхозууд таряа тарихынгаа, мал үсхэбэрилхынгөө хажуугаар загаһа мүн лэ ехээр баридаг юм. Тэдэнэй олзо доходойнь горьтойхон хуби гүрэндэ загаһа тушаалгаһаа ородог. Эндэхи колхозууд бариһан загаһаяа Дубининска заводто тушаадаг, тэндэһээ тусхай туһаламжа абадаг байна.

Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэридөө шэнэ техникэ, түрүү арга нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь колхозуудай загаһа барилгын бригаднуудта бодото туһаламжа үзүүлнэ, тусхай заабари үгэнэ.

Аймагай түрүү колхозуудай нэгэн болохо Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин (түрүүлэгшэнь Т. Д. Сычев) загаһашад амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр энэ жэлэй түрүүшын квартал соо даалгабариһаа гадуур 735 пүүд загаһа гүрэндөө тушаагаа һэн. Эндэ нүхэр Муравьевой хүтэлбэрилдэг бригада табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ үн[эн]һөө хойшо түрүүлжэ ябана. Э[нэ] бригадынхид мүльһэн доогуур гу[б]шуур таталгые һайнаар шудалаа[д], үнгэрэгшэ үбэлэй үедэ амжалтайгаар хүдэлмэрилжэ, колхозд[оо] ехэхэн олзо доход оруулаа. Мүн энэ бригадынхид хабар-зунай сез[он]до бэлэдхэлые һайнаар үнгэргэж[э], загаһа баридаг бүхы зэр зэмсэгүүд түгэс бэлэн болгонхой.

—Майн 1-нэй һайндэрэй хүндэл[һэн]дэ дэлгэрһэн социалистическэ [мү]рысөөнэй эршые мүнөө болотор [һу]лаpуулангүйгөөр хүдэлмэрилжэ б[ай]набди. Апрель һарада загаһа ба[ри]ха түсэбөө хэдэн арбаад центнер[ээр] үлүүлэн дүүргэһэн һаа, май, ию[нь] һаранүүдта бүри ехэ амжалтата[й]гаар хүдэлмэрилжэ, хахад жэлэйн даалгабариие болзорһоонь у[рид] дүүргэхэ зорилготойбди,—гэжэ [Ма]ленковой нэрэмжэтэ колхозой за[га]һашадай бригадир нүхэр Метев хөөрэнэ.

В. Булутов.

Түсэбөө август һарада дүүргэхэбди

Кабанскын аймагай «Байкал» гэжэ колхозой загаһашад нёдондо жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар хүдэлмэрилөө һэн. Загаһашан бүхэниинь дунда зэргээр 218 пүүд загаһа барижа, бүхы дээрээ колхоздоо 1 миллион 288 мянган түхэриг олзо доход оруулһан байна.

Мүнөө жэлэй хабар-зунай сезондо тус колхозой загаһашад урдынхи[һаа] һайн бэлэдхэлтэйгээр гаража, [тү]рүүшын хэдэн центнер загаһа скл[ад]таа тушааба. «Табанжэлэй һүүлш[ын] энэ жэлдэ загаһа бариха жэлэйн түсэбые август һарада дүүргэхэб[ди]» гэжэ солото загаһашад нүхэд [...]турин, Кыштымов гэгшэд мэдүүл[нэ].

А. Быков.

МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ГҮЙСЭДӨӨР ХАНГАНА

Баргажанай аймагай Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд адуу малаар нилээд олон. Аймаг доторхи адуу малай 40 шахуу процентнь эдэ колхозуудай юм. Тус колхозуудай 60 гаран гүүртэ ба отаранууд олон километртэ таража, уһа голой эрьеэр, хада уулын хормойгоор һайн бэлшээри дахажа байрланхай. Зарим томо томо гүүртэнүүдтэ 15—20 хүн, зарим жэжэ гүүртэ, отаранууднь 3—4 хүн хүдэлмэрилдэг юм. Эдэ малшадые сельпогой магазинууд эд бараагаар дуталдуулхагүй зэргэтэй.

Энэ жэлэй январь һарын һүүлээр болоһон пайщигуудай хамтын суглаан Уланай сельпогой правлениие ехээр шүүмжэлһэн байгаа. Наймаалагшад малшадай дунда нүүдэл наймаа эмхидхэдэггүй, эмхидхэхэдээшье һарада гү, али хоёр һарада нэгэ дахин гүүртэ, отаранuудаар ябаһан болоод, малшадай эрилтэ хангагдаба гэһэндэл, һанаагаа амаршадаг байгаа.

Энэ суглаанай һүүлээр шэнээр һунгагдаһан сельпогой правлениин гэшүүдэй зүблөөн болоржо, малшадай дунда нүүдэл наймаа таһаралтагүйгөөр эмхидхэхэ гэжэ тогтооһон байна. Энээниинь Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь Ц. Цыренов), партиина эхин организаци (секретаринь Б. Эрдыниев) һайшаажа, нүүдэл наймаанда саг үргэлжэ хүдэлмэрилхыень коммунист Цыбикжап Цыдыповые томилһон байна.

Энээнһээ хойшо гурбан һара үнгэрөө. Коммунист нүхэр Цыдыпов нүүдэл наймаа эмхидхэжэ, малшадай эрилтые хангаха харюусалгатай участок дээрэ табигдаһанаа мэдэжэ, хүдэлмэреэ түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо һайнаар ябуулаа. Мүнөө нүхэр Цыдыпов гүүртэ, отаранууд[та] малшадай хүндэтэй айлшан бол[он]хой. Үдэр бүри хэрэглэгдэдэг шу[ха]ла зүйлнүүдһээ эхилээд, үнэтэй [...]тэй гутал, хубсаһа, тюль, клеёнко[...]тын бусад бараа абаашахаһаа гад[на] нүхэр Цыдыпов агитационно хүд[эл]мэри ябуулна, колхоз, республи[ка] орон дотор боложо байһан һони[н]дые малшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Хоёр томо колхозой хэдэн арб[аад] километртэ тараһан 60 гаран гүү[ртэ] отаранuудта хүдэлмэрилжэ бай[һан] малшадай эрилтые һайнаар хан[гаха] гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Т[э]нүхэр Цыдыпов хүдэлмэреэ шада[мар]раар эмхидхээ, 4—5 хоноод лэ н[үү]дэл наймаатайгаар гарахадаа хэ[н] ямар эд бараа хэрэглэжэ байһан[иие] бэшэжэ абаад, удаань ерэхэдээ т[эдэ] захилнуудые заатагүй дүүргэ[хэ] оролдодог байна. Жэшээнь, үнгэ[рэг]шэ һарада 48 гүүртэ, отаранууд[аар] ябажа, 20 шахуу мянган түхэри[гэй] эд бараа худалдажа, түсэбөө [...] дахин дүүргэһэн байна.

Малшадай дунда нүүдэл най[маа] һайнаар эмхидхэхэтэйгээ ха[мта] Уланай сельпогой правлени (тү[рүү]лэгшэнь Ш. Бубеев) эд бараа[най] ассортиментые үргэдхэхэ хэрэгтэ[э] хараалаа хандуулна, магазинүүд[ай] наймаалагшадта эрилтэеэ шаа[ха]хаа. Мүнөө эд бараанайнь эрь[...] һарын, квартальна түсэбүүд саг[...]зор соогоо дүүргэгдэдэг болоо. [...] оной 1-дэхи кварталайнгаа түс[эб] тус сельпо болзорһоонь урид [...] процент дүүргээ һэн. Ингэжэ Ула[най] сельпогой наймаалагшад малша[дые] тарилгын үедэ колхозуудай [...] дээгүүр ажаллагшадые нүүдэл [най]маагаар һайнаар хангажа байна.

В. Тарас[...]

СИЛОСНЭ БАРИЛГАНУУДЫЕ ОЛООР БОДХООХО

Кукуруза ехээр тарихыень таряад, тэрээгээр силос дарахын тула силоснэ олон барилганууд хэрэгтэй. Тиимэhээ колхозууд ба МТС-үүд тэдэнэй барилгые түргэдхэхэ тушаа бүхы оролдолгоёо гаргаха ёhотой

Барилгые нэгэшье үдэр hаатуулхагүй

Заиграйн аймагай колхозууд энэ жэлдэ зоотехническэ болон силоснэ барилгануудые олоор бодхоохо байна. Мүнөө жэлдэ үхэрэй 8 байра, тугалай—10, хонидой—13, гахайн—7, шубуунай—5 байранууд баригдаха ёhотой. Гадна, 1954 ондо баригдажа дүүргэгдэнгүй үлэhэн байранууд бии. Мүн 18 мянган тоннын багтаамжатай силоснэ барилганууд хэгдэхэ юм. Аймагай табан колхозуудта энэ жэлдэ баригдажа эхилhэн hүн-товарна томодхогдоhон фермэнүүд дүүрэнээр механизацилагдаха байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо барилгын саг үргэлжын бригада хүдэлмэрилнэ. Эндэ үбэлэй үедэ барилгын хүдэлмэри таhалдуулагдангүй ходо ябуулагдаhан, модон бэлдэгдэhэн байха юм. Хандагатайн леспромхозой туhаламжаар энэ жэлдэ тус колхоздо 500 толгой хонидой байха байра баригдаhан ба мүн үхэрэй типовой байра баригдажа дүүргэгдэхэеэ байна. Артелиин гэшүүд кукурузна силос дараха 1300 тонныи багтаамжатай барилга энэ жэлдэ хэхэ гэжэ шиидэнхэй. Тэрэ тоодо мянган тоннын траншейн, туд бүридөө 100 тоннын турбан набтар башни бариха юм. Мүнөө тэрэ хүдэлмэри түлэб ябажа байна. Мүн 450 кубометр барилгын шулуун, цемент болон модон бэлэдхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн Тельманай нэрэмжэтэ колхоздо барилга амжалтатайгаар ябуулагдана. Эндэ hүн-товарна томодхогдоhон фермэдэ тугалай 2-дохи байра, хамтын байра, улаан булан, байрын 4 гэр баригдаа. Автомашинын баттаамжатай автогараж баригдажа байнхай. Мүн энэ колхоздо силоснэ траншей малтагдаханань жэлэгдэнэ, барилгын шулуун бэлэдхэгдэнэ, зөөгдэнэ. Колхозой барилгада Улан-Удын вагонно заводой коллектив ехэ туhа хүргэнэ.

Гэбэшье, барилгын хүдэлмэри бүхы колхозуудта адли hайнаар ябуулагданагүй. Молотовой нэрэмжэтэ колхозые (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыденжапов) абаад үзэе. Энэ колхоз бусад колхозуудhаа дутуугүй аргатай байhан аад, тэрэнээ дүүрэнээр хэрэглэнэгүй. Нёдондо жэлдэ үнеэдэй байра бариха ёhотой байhан аад, тэрэнэй барилгые мүнөө хүрэтэр эхилээгүй байха юм. Мүнөө жэлдэ тус колхоз хонидой 2 байра, тугалай, гахайн, шубуунай байрануудые болон силоснэ ехэхэн барилгануудые хэхэ ёhотэй. Колхоз энэ хүдэлмэриие эхилхээ hэдэнэшьегүй.

Энгельсын, Маленковой болон бусад колхозуудта зоотехническэ барилгаар юушье хэгдэнэгүй. Тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыденжапов, Дагбаев гэгшэд барилгада анхаралаа багаар хандуулна. Эндэ барилгын саг үргэлжын бригаданууд эмхидхэгдээгүй байнаар. Тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүлhэнэй барилгашадта найдаад, барилгынhаа хүдэлмэриие ургашань ябуулнагүй. Аймагай колхозуудта промышленна предприятинууд ехэ туhа хүргэхэ зэргэтэй байгаа. Юуб гэхэдэ, предприятинууд, илангаяа ой модоной промышленностиин предприятинууд олон. Гэбэшье, колхозуудые шефтээ абаhан зарим предприятинууд барилгын хүдэлмэридэ хабаадалсанагүй. Тэдэнэр барилга эхилhэн нэрэ зүүгээд, тэрэ хүдэлмэриие унжагайруулна. Жэшээлхэдэ, барилгын материалнуудай Заиграйн комбинат (директорынь нүхэр Злобин) Калининай нэрэмжэтэ колхоздо үхэрэй байра барижа эхилhээр жэлhээ үлүү боложо байна. Тэрэнэйнь дүүргэгдэхэ заха харагданагүй. Тииhээ тиитэр барилгада зорюулагдажа табигдаhан зөөри дэмы гаргашалагдана.

Барилгын ябасые хурдадхахын, колхозиингуудай хүсые элсүүлхын зорилгоор, аймаг дотор байгша оной апрелиин 1-hээ силоснэ барилгануудые хэхэ hара соносхогдоhон байгаа. Үгтэhэн даалгабариин ёhоор, үнгэрэгшэ hарада туд бүридөө 100 тоннын багтаамжатай 22 набтар башни, хамта дээрээ 2100 тоннын траншейнүүд баригдаха байhан юм. Гэбэшье, энэ харюусалгата даалгабарида олохон колхозууд хайша хэрэгээр хандажа, үнгэрэгдэhэн hарада хэгдэхэ хүдэлмэриие таhалдуулба. Хараалагдаhан хүдэлмэриин хахадыншье хэгдээгүй.

Силоснэ барилгануудые хэлгэдэ ёhото анхаралаа хандуулаагүй байhан тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө партиин айком, аймагай Советэй гүйсэдком ямаршье эрилтэ хээгүй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ колхозуудай, МТС-үүдэй, предприятинуудай хүсэн элсүүлэгдээгүй. Жэшээнь, Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз түсэбэй ёhоор энэ жэлдэ 1000 гаран тонно силос дараха ёhотой байгаад, мүнөө тэрэ барилгынь хахадыншье бэлэн бэшэ. Энэ колхоз үнгэрэгдэhэн hара соо хамта дээрээ 200 тоннын багтаамжатай хоёр набтар башни бариха байhан юм. Тээд колхозой хүтэлбэрилэгшэд дурсагдаhан барилгануудые дүүргүүлхэ талаар юушье хэбэгүй. Үнгэрхэдөө барилгын нэгэшье кубометр модо бэлдээгүй байшоо.

Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ ба «Красный опытник» болон бусад колхозуудта энэ үе соо нэгэшье барилга хэгдээгүй. «Красный опытник» колхоз нёдондо траншей малтаhан аад, тэрэнэйнгээ хана мүнөө хүрэтэр жэлэнгүй байлгаа, тэрэнь мүнөө хэмхэрэн унажа байна. Имнэ байдал колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Казазаевай hанаа зобооногүй.

Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд барилгын ехэ хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй. Энээниие удааруулаа хадаа зоотехническэ болон силоснэ барилгагүй байгаад, дээрээ ортохо холо бэшэ гээшэ. Тиимэhээ барилга хабар-зунай үедэ таhалгаряагүйгөөр ябуулагдаха ёhотой.

Ф. Тимофеев.

Үнэтэ саг үнгэржэ байна

Энэ жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд хэдэн мянган гектарта кукуруза тарихань. Һүүлэй үдэрнүүдтэ энэ үнэтэ культура хаа хаанагүй таригдажа захалба. Эртээнhээ hайнаар бэлэдхэhэн колхозууд болон бригаданuудта кукурузын тарилга түрүүшын үдэрhөө абаад, үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа захалаа. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ Филарет Никоновэй хүтэлбэрилдэг тракторна сеялкын агрегадайхид «СКГ-6» гэжэ тусхай сеялкээр үдэр бүри 12—14 гектарта кукуруза тарина. Ингэжэ тэдэнэр тарилга хэхэ түсэбөө нэгэ хахад, заримдаа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн тэрэшэлэн «Коммунизм», Молотовой (Суулга), Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар яhала урагшатайгаар таригдажа байнхай. Дулааржа, газарай хүрьhэнэй халахатай хамта кукурузын тарилгые богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө Мухаршэбэрэй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй имнэ үсэд оролдосотойгоор ажаллажа байhаниинь hайшаалтай.

Гэбэшье, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд кукуруза тарихынь таряад, ургуулхынь ургуулаад, тэрэнээ хаана хэхэмнайб гэжэ hанаагаа зобоногүй. Жэшээлхэдэ, «Искра» колхоздо силос дараха муртэй нэгэшье нүхэн байхагүй. Эндэ ядахадаа мүнөө болотор барилгын бригадашье бии болгогдоогүй. Энэ жэлдэ ехэхэн хэмжээнэй силос дарагдаха нэгэ траншей шулуугаар ханалжа баригдахаар хараалагдаhан байгаа. Зүгөөр тэрэ хүдэлмэри хооhон хөөрэлдөөнүүдhээ сааша ошоногүй. Саг үдэрнүүд үнгэржэл байна, харин траншей ханалагдаха шулууншье бэлэдхэгдэнэгүй, нүхэнүүд болон траншейнүүдшье малтагданагүй. Мүнөө бүхы хүсэ шадалаа гаргажа, энэ зундаа ургуулhан кукурузынгаа эшэ намаануудые, бууфсагуудые силос болгон дараха нэгэшье муртэй нүхэ, траншей, башнинуудгүй hуужа байхадаа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Таюрскиин hанаа амарханаар ябадагынь бүришье гайхалтай.

Аймагай олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд силоснэ барилгануудые бариха хүдэлмэридэмнай шефүүднай туhалха гэжэ найдаад hуудаг байна. Жэшээлхэдэ, Булганинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мижитов эгээл энэ hанал бодолдо бүрин эзэлэгдэшэнхэй. Мүн тэрэшэлэн «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ерофеев болон бусад зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, ондоо хүнүүд ерэжэ силоснэ барилгануудыемнай барижа үгэхэ аабза гэжэ найдаад hуудаг заншалтай. Улан-Удэ городой предприятинууд болон организацинууд Мухаршэбэрэй колхозуудта нилээд ехэ туhаламжа үзүүлжэ байhан юм, саашадаашье үзүүлжэ байхань лабтай. Зүгөөр, силоснэ барилгын айхабтар ехэ хүдэлмэри хэхэ гэжэ байhан аад, өөhэдынгөө арга боломжонуудые хэрэглэнгүй үнэтэ сагаа үнгэргэжэ байха гээшэ тон тааранагүй.

«Улаан Шулуутай» колхоздо малай байранууд болон үйлэдбэриин бусад гэр байрануудай барилга яhала hайнаар ябуулагдажа байдаг. Теэд силоснэ траншейнүүд болон набтар башнинуудые бариха хүдэлмэри үшөө эхилээдүй байhаар. Энэ шухала хүдэлмэри тус колхоздо мүнөө болотор яахадаа эхилэнгүй байнаб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд «хүршэнэрөө хараад» хабарай тарилгын дүүрэхые, хүдэлмэрилшэдэй сүлөөрхые, мүн шефүүдэй ерэжэ туhалхые хүлеэгээд hуужа байна. Ингэжэ hанаа амархан үдэр хоногуудые үнгэргэжэ байлга түбэгтэйхэн хойшолонгуудтай байжа болохо. Энээн тухай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ойлгохо хаhань болоо.

Мухаршэбэртэ силоснэ барилганuудта зохихо анхаралаа хандуулжа байhан нэгэл колхоз бии. Нүхэр Филиппов түрүүлэгшэтэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид бүри хабар эртэнhээ эхилээд, траншейнүүдэй хананuудые бэлдэжэ захалhан байна. Энэ жэлдэ хэдэн мянган тоннын багтаамжатай 100 гаран траншейнүүдые малтажа, ханалжа, ургаса хуряатар бэлэдхэхэ байна. Мүнөө эндэ арба гаран траншейн хананууд сабшагдажа бэлэдхэгдээд, нүхэнүүд малтагдажа захалба. Колхоз энэ жэлдэ малайнгаа үбэлжэхэ газарнуудта тус бүридөө 25—30 тонно орохо 10—12 таhалгатай залгаа ута траншейнүүдые бариха гэжэ байнхай. Теэд силоснэ барилгануудые бариха талаар заганайхидай дүй дүршэлые аймагай бусад колхозууд халан абанагүй, тэдэнэй хүдэлмэриие өөhэдтөө жэшээ болгоногүй.

Харьяата колхозуудтаа силоснэ түхеэрэлтэнүүдые бариха хэрэгтэ аймагай МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ харюусалгагүйгөөр хандана. Газар малтаха механизмуудаар дутамаг байhан мүртөө тэдэнээ дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха тушаа МТС-үүд оролдоногүй. Жэшээлхэдэ, Гашейн МТС-тэ бии байгаа скрепер, грейдер болон газар малталгын бусад машинанууд, барилгын материалнуудые зөөлгын машина зэмсэгүүд бүтээсэ багатайгаар хүдэлгэгдэнэ. Эдэ машинануудаа хүсэд дүүрэнээр хүдэлмэрилүүлхын орондо МТС-эй директор нүхэр Перевалов колхозуудые хооhон найдуулгаар бүхы хүдэлмэреэ хизаарладаг заншалтай.

Мухаршэбэрэй колхозуудта силоснэ барилгануудые бодхоохо хүдэлмэри таhалдахын туйлда хүрөөд байна. Имнэ байдалтай саашадаа тэсэхын аргагүй. Энэ шухала зорилгые шиидхэхын тулада партиин айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Караманов, аймгүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Большаков гэгшэдэй эрид шууд хэмжээнүүдые абахаар сагынь болоо. Ингээд силоснэ барилгануудта колхозуудай, МТС-үүдэй бүхы хүсэн элсүүлэгдэхэ ёhотой.

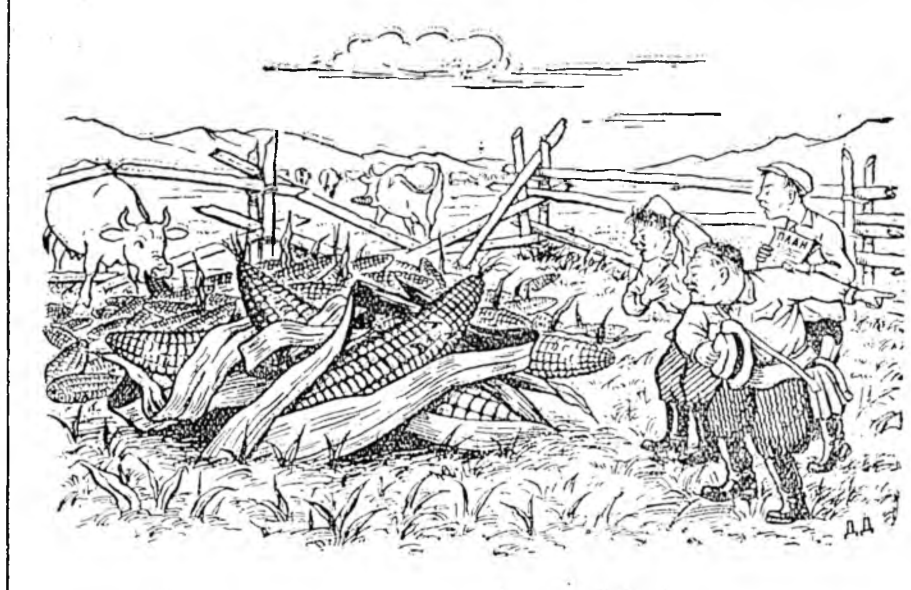
Н. Тугнуев.

Сатирын БУЛАН

Кукурузын гомдол

Курумканай аймагай Баргажанай МТС-эй харьяата Лениинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Шаманов, агроном нүхэр Тарасова) энэ жэлдэ 400 гектарта кукуруза ургуулха аад, тарилгада бэлэдхэлэй энэ гэхэ юумэ хээгүй. Гурэнэй үгэhэн кукурузын үрэhые колхоздоо асараад, нэгэ айлай хуhамаг хашаа соо адхажархёо. Мүнөө тэрэнь гутажа, малда эдюулжэ байна. МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр Казанцев, главна агрономынь нүхэр Бухальцев) кукуруза тарилгада мүн лэ хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандана.

(П. Кодунова телефоноор мэдээсэбэ).

КУКУРУЗА:

—Халагни даа, халагни,
Хайшаа жэгтэй юумэ гээшэб?!
Хэбтэжэл, гутажал байналби,
Хэзээ тариха зон гээшэб?!
Үнеэд ерээд үмхэлнэ,
Үхибүүд ерээд үдьхэлнэ,
Шубууд ерээд тоншоно,
Шоргоолзон ерээд химэлнэ.

ТҮРҮҮЛЭГШЭ:

—Дуратай юм hаа ургыш теэд,
Өөрөө ошоод полидомнай.
Дурагүй юм hаа болниш теэд,
Гутажал хэбтыш газаамнай.
Шамай ехээр ямбалха,
Шамда газар бэдэрхэ,
Үшөө тиигээд эллэхэ
Сүлөө намда байхагүй.

Д. Дамбаевай зураг.
Ш. Нимбуевай шүлэг.

Тарилга дээрэ ажаллагшадай культурна эрилтые саг соонь хангаха

КЯХТА. **(Телефоноор абтаба).** Хабарай тарилга дээрэ ажаллажа байгаа колхозниигууд болон механизаторнуудай эрилтые хангаха тушаа аймаг дотор зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Май hарын эхеэр эмхидхэhэн 4 автолавка Маленковой нэрэмжэтэ колхоздохи тракторна 4 бригадада, мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздохи тракторна 3 бригадада ябажа, элдэб зүйлэй эд бараа ажалшадта наймаалhан байна. Лекторнүүд Тарасов, Чернышев гэгшэд — Маленковой нэрэмжэтэ колхоздохи тракторна бригаданuудта, Курочкин—Лениинэй нэрэмжэтэ колхозой Кирайска бригадада лекци уншаба. Маленковой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта май hарада хэдэн удаа кино харуулагдаа.

Хабарай тарилга дээрэ ажалай эрхим жэшээ харуулдаг механизаторнууд болон колхозниигууд аймаг соо нилээд олон юм. Жэшээнь, Пограничиа МТС-эй механизатор Полынцев үдэр бүри нормоёо 276 процент дүүргэнэ. М. Серебренников хоёр нормо дүүргэнэ.

Энэ МТС-эй комсомольско-залуушуулай тракторна бригадынхид (хүтэлбэрилэгшэдынь Черепанов, Галсанов) эртын тарилгые амжалтатайгаар дүүргэhэн юм. Гэбэшье, эдэ бригадынхидай культурно-ажаhуудалай эрилтые хангаха хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулагдадаггүй байhаар. Механизаторнуудай байрань ехэ уйтан юм. 11 хүнэй байха газарта аяар 20 хүн байдаг. Колхоздо баннн биншье hаань, түлигдэдэггүй дээрэhээ механизаторнууд банида орохо аргагүй байдаг. Лекторнүүд, кино харуулагшад эндэ ерэдэггүй шахуу.

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг Пограничиа МТС-эй 2-дохи тракторна бригадынхид мүн лэ нимэрхүү байдалтай. Эндэ культурна хэмжээ-ябуулганuудай үнгэргэгдэдэггүй байхаhаа гадна, газетэ, журналшье саг соогоо асарагданагүй. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг механизаторнууд полевой станай заhабарилагдадаггүйhөө боложо, 6—8 километрын газарhаа ажалдаа ябажа ехэ сагаа гээдэг.

Аймагай культурно-гэгээрэлэй болон худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд хабарай тарилга дээрэ ажаллагшадай эрилтые хангаха ехэ арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй. Хабарай тарилга дээрэ ажаллагшадай культурна, ажаhуудалай условие hайжаруулха тушаа аймагай партиина болон советскэ органууд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

В. Елкин.

Үнеэдhээ hү ехээр haaдаг болохо арга

Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй январска Пленум малажалые саашадань хүгжөөхэ ба тэрэ шэмыень дээшэлүүлхэ тухай тодо программа хараалhан байна. Тодорхойлбол, 1960 ондо колхозууд хадаа үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1.700 килограммhаа доошо бэшэ, совхозууд 3100 килограмм hү haaxa, мүн малай тоо толгой улам олошоруулха гэhэн зорилго Пленум табиба. Энэ асуудал тушаа нүхэр Н. С. Хрущев Пленум дээрэ хэлэхэдээ, научнаар үндэhэлэгдэhэн нормоор арад зоноо hүөөр хангахын тулада орон доторхи бэлшээриин, сабшалангай болон таряанай газарай 100 гектар бүридэ дунда зэргээр 260 центнер hү үйлэдбэрилхэ ёhотойбди гэжэ тэмдэглэhэн байна.

Энэ дунда зэргын үрэ дүнгүүдые туйлажа боломоор гээшэ гү гэжэ нэгэ баримта харуулая: 1954 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшад тэдэ тоонуудые горьтойхоноор үлүүлhэн байна. Тиин Эстонско ССР-эй «...дева» совхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 1340 центнер hү haaгaa; Московско областиин «Лесные Поляны» гэжэ племенной совхоз 1203 центнер, Московско областиин Луховицка районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз—1133 центнер, Костромской областиин племенной «Караваево» совхоз—979 центнер, Московско областиин «Горки II» совхоз—925 центнер, Московско областиин Луховицка районой «Маяк» колхоз 895 центнер hү haaгaa. Эдэ ажахынууд эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 40-hөө 60 хүрэтэр үнеэтэ бодо малтай, тэрэнэй тоодо 20-hоо 30 хүрэтэр үнеэдтэй байха.

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ ехэ хэмжээнэй hү haahaн ба олон үнеэдтэй байhан бүхэли районууд Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаhан байна. Энэ талаар Московско областиин Луховицка район нэгэдэхи hуурида гараа. Юуб гэхэдэ, 1953 ондо тус районой бүхы колхозууд болон совхозууд үхэрэйнгөө фермэнүүдэй үнеэн бүриhөө 3083 килограмм hү haahaн, мүн бэлшээриин, сабшалангай, таряанай газарай 100 гектар бүридэ 337 центнер hү haahaн юм.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадай жэлэй туршада haahaн hүнэй хэмжээн колхоз бүридэ абаа hаа, бүри ехэ байха юм. Жэшээлхэдэ, Московско областиин Луховицка районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз, Архангельска областиин Холмогорско районой «Новая жизнь» колхоз, Ярославска областиин «Красный коллективист» ба «Горшиха» колхозууд, Костромской областиин «12-дохи Октябрь» ба бусадшье олон колхозууд хэдэн жэлэй туршада үнеэн бүриhөө жэл соо 4000—4600 килограмм гү, али тэрээнhээ дээшэшье hү haaдаг байна.

Зарим түрүү совхозууд жэл соо бүри ехэ hү haahaн байха юм. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаhан «Караваево», «Первомайское», «Холмогорка» «Никоновское» совхозууд hүүлшын 5 жэлэй туршада үнеэн бүриhөө жэл соо 6300-hаа 6400 килограмм хүрэтэр hү haaгaa.

Даажа байhан үнеэн бүриhөө зарим haалиншад жэл соо дунда зэргээр бүри ехэ hү haaдаг байна. Тиин Черкасска областиин Золотоношско районой «Большевик» колхозой haалишан Е. А. Кириченко 1953 ондо даажа байhан үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 7825 килограмм hү haaгaa.

Ехэ hү haaхын тула үнеэдые hайнаар эдеэлүүлхэ тон шухала гэжэ малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл гэршэлнэ.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ үндэр сэгнэлтэ абаhан үнеэдэй hү үгэлгэ, үүлтэрынь, эдиhэн тэжээлэйнь зүйл болон хэмжээн тухайнь нэгэ иимэ мэдээнүүдые харая. Тэжээлэй нормо табихадаа үнеэн хэр ехэ тэжээл эдинэб гэжэ харахаhаа гадна, үшөө хэр ехэ hү үгэнэб гэжэ хаража үзэхэ шухала. Һү haaлгын хэмжээн болбол үнеэнэй амидын шэгнүүрэй 100 килограмм бүриhөө жэлэй туршада хэды килограмм hүнэй haaгдаhанhаа тодорхойлогдохо ёhотой...

Үнеэдэй эзэн	Нэрэнь	Үүлтэрынь	Амидын шэгнүүр	300 үдэрэй туршада haaгдаhан hүн (кг)	100 кг. амидын шэгнүүрhээ 300 үдэрэй туршада haaгдаhан hүн
Черниговскэ областиин Мало-Девицкэ р-ной Кировэй нэрэм. колхоз	Зозуля	Симментал	654	12761	1951
Запорожско областиин Большe-Токмакска р-ной Сталинай нэрэм. колхоз	Кама	Симментал	560	8678	1548
Латвийска ССР-эй Гулбенскэ р-ной «Копдарбиба» колхоз	Бруните	Бур. латвийска	650	8606	1324
Свердловско областиин Арамильска р-ной «Исток» совхоз	Эскадра	Тагило-остфризска	800	10130	1266
Ярославска областиин Тутаевска р-ной «Колос» колхоз	Боярка	Ярославска	740	8085	1092

Ехэ hүтэй үнеэд эдиhэн тэжээлээ шэнгээхэ талаараа бага hүтэй үнеэдтэ орходоо hураггүй hайн байха юм. Энээниие биологическа наукануудай кандидат А. В. Кузмичевой дүй дүршэл гэршэлнэ. Сүүдхэ бүридэ адли hү haaлгадаг аад, ондо ондоо амидын шэгнүүртэй үнеэдэй дундаhаа бага шэгнүүртэйнь тэжээлээ шэнгээхэ талаараа бүри дээшэ байдаг юм гэжэ нүхэр Кузмичев элирүүлээ. Энэ тобшолол хадаа hүтэй малай тэжээлэй нормо тогтоолгодо, мүн тэдэнние үсхэбэрилгын дүнгүүдые сэгнэхэдэ ехэ удхашанартай байна.

Сүүдхэ соо нэгэ үнеэнэй эдиhэн бүхы тэжээлтэ бодосуудай хэмжээн болбол hүтэй малай эдеэлсын хэмжээе тодорхойлдог юм.

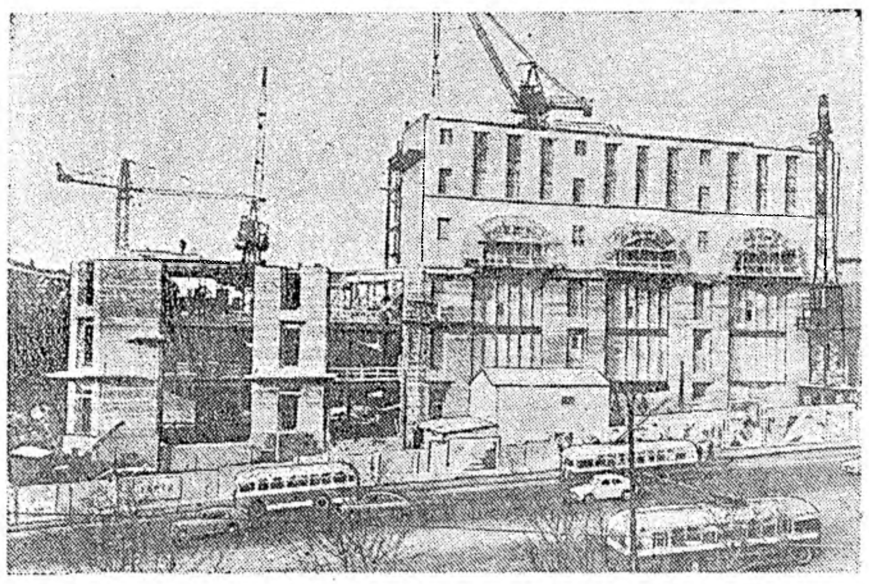
1954 оной Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын чемпион-үнеэдэй тэжээлэй хэмжээн доро харуулагдана:

Үнеэнэй нэрэ	Амидын шэгнүүр (кг)	Тугаллаад шэргэтэрынь haaгдаhан hүн	Тугаллаад шэргэтэрээ haaлгаhан сагынь	Шэргэhэн саг	Тэжээл эдидэг үдэрнүүд бүхыдөө	Тэжээлэй бүхы единицэнүүд	Тэжээлэй единицэнүүд: сүүдхэ соо хүнда зэргээр	Тэжээлэй единицэнүүд: 1 кг. hүндэ
Зозуля	654	12783	307	68	375	9559	25,5	0,75
Кама	560	8763	315	53	368	7296	19,1	0,82
Бруните	650	9606	345	51	396	6548	16,5	0,68
Эскадра	800	10536	323	70	393	8673	22,1	0,82
Фара	490	10164	435	60	495	8366	16,9	0,74
Боярка	740	8187	320	54	374	6855	18,3	0,83

Иимэ ехэ hүтэй үнеэд угаа ехэ тэжээл эдидэг юм. Жэшээлхэдэ, Зозуля гэжэ үнеэн тугаллаад, шэргэтэрээ 307 үдэр соо, мүн 68 үдэр соо шэргээд ябахадаа 18,8 центнер үбhэ, 77,5 центнер шэмэтэ тэжээл, 97,3 центнер ногоон тэжээл болон 56,9 центнер концентрат эдиhэн байха юм. Зозуля гэжэ hүтэй үнеэндэ угаа ехэ концентрат (1 килограмм hүндэ 445 грамм) эдюулхын орондо шэмэтэ тэжээл ехээр эдюулээ hаа, зохистой байгаа. Тиибэшье, 10 мянга гаран литр hү haaлгадаг үнеэд ехэ концентрат (1 килограмм hүндэ 300—400 грамм) эдингүй аргагүй юм. Юуб гэхэдэ, шэмээр муушаг зарим тэжээлэй (турнепс, тэжээлэй свёкло) орондо шэмээр баян тэжээл (хартаабха, сахарна свёкло, морковь) үнеэдтэ эдюулээ hаа, тэжээлэй рационой хэмжүүр хоёр дахин бага болодогшье hаа, шанарынь муудадаггүй байна.

Дээрэ харуулагдаhан чемпион үнеэдэй эдидэг тэжээлэй нормо бүри түрүү ажахыдашье байдаггүй юм. Теэд энэ хадаа үнеэдые нормолжо эдеэлүүлхэ хэрэгые саашадань hайжаруулгада ехэ удхашанартай байна. Үнеэдтэ эдюулhэн тэжээл ехэ hүөөр харюулагданаб гэжэ асуудал юрэдөө тон ехэ удхашанартай гээшэ. Ондо ондоо хэмжээтэйгээр эдеэлүүлэгдэдэг хэдэ хэдэн бүлэг үнеэдэй показательнуудые харабал иимэ.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Москва. «Детский мир» гэжэ шэнэ универсальна магазинай барилга.
ТАСС-эй фотохронико.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр олон хүүгэдтэй хэдэн эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө шагнаба.

Прибайкальска аймагай Батурино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Т. Н. Вшивкова, Ахын аймагай Батагол нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Н. М. Иванова, Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр К. П. Карпова гэгшэд 9 үхибүү түрэhэн, хүмүүжүүлhэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн 5 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэрэ тоодо, Кабанскын аймагай Нюки тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. В. Ипатьева, Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр Е. С. Помолева, Кабанскын аймагай Брянск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. С. Кайлина, Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Солдатенко, Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ц. Э. Эрдынеева гэгшэд бии.

Долоон үхибүү түрэhэн ба хүмүүжүүлhэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 23 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Б. П. Бадмацыренова, Закаменай аймагай Зүүн-Адаг нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Б. Д. Бадмаева, Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр Е. И. Саврасова болон бусад оролсоно.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 29 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 48 хүн шагнагдаhан байна.

Футболоор городой кубок абахын түлөө

Уржадэр футболоор городой кубок абахын түлөө хахад финальна уулзалга болобо.

Транспортын «Локомотив» стадион дээрэ «Пищевик» командынхид «Урожай» командын футболистнуудтай уулзаба. Түрүүшын минутануудта үсэд шанга тулалдаан болоо. Тиигэбэшье, түрүүшын хахадта алишье команда тоо абажа шадабагүй.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Пищевик» командын добтологшо Кандабаев шадабаритайгаар бүмбэгэ сохижо тоо абаба. «Пищевик» командынхид 30-дахи минутадаа «Урожай» командын вратариин алдуу хэхэдэнь, баhа нэгэ бүмбэгэ сеткэ руу оруулаад, тоогоо 2 : 0 болгобо.

«Урожай» командын футболистнууд хэды эдэбхитэйгээр наадабашье, амжалта туйлабагүй.

Пищевигэйхид hүүлшынгээ минутануудта үшөө нэгэ бүмбэгэ сохижо оруулаа.

Энэ наадалганда «Пищевик» командынхид 3:0 гэhэн тоотойгоор шүүбэ.

«Байкал» стадион дээрэ стадионой эзэд транспортын «Локомотив» обществын 1-дэхи командатай наадаад, 3:1 гэhэн тоотойгоор шүүгээ.

Иигэжэ «Байкал» командынхид финалда наадаха эрхэтэй болобо. Тэдэнэр саашадаа «Пищевик» командын футболистнуудтай уулзаха юм. Энэ уулзалгань мүнөөдэр болохо.

Е. Николаев.

Тобшо hонинууд

Һургуулиин хоёр дабхар байшан. Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын долоон жэлэй hургуулиин орондо ерэхэ жэлдэ дунда hургуули нээгдэхэ юм. Мүнөө эндэ hургуулиин орохо 2 дабхар байшан баригдажа байна.

Пилорама абаба. Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз пилорама абажа тодхобо. Энээнэй ашаар түлеэ, тёсо хюрөөдэхэ ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагдаа.

СССР США хоёрой бэе бэедээ хүдөө ажахын делегацинуудые эльгээлсэхэ тухай

США ошохо хүдөө ажахын советскэ делегациин гэшүүд тусхай статудтай байха, советскэ хүдөө ажахын зохихо зургаануудай ба научна эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдhөө, тэрэшэлэн совхозууд болон колхозуудай түлөөлэгшэдhөө делегаци бүридэхэ юм гэжэ США-hаа Москвада байдаг посольстводо СССР-эй МИД-эй майн 6-да мэдээсэhэн тухай хэблэлдэ бэшэгдээ hэн.

СССР-эй МИД-тэ США-гэй посольство майн 17-до иигэжэ мэдээсээ. 1955 оной июлиин 10-hаа августын 10 хүрэтэр аяншалхаар США-да ошохыень, багсаахада 10 хүнhөө бүридэhэн советскэ делегациин гэшүүдтэ албанай визэ үгэхөөр США-гэй Правительство бэлэн байна.

Чехословакиин Национальна суглаанай президиумэй шиидхэбэри

ПРАГА, майн 18. (ТАСС). Чехословацка Республикын Национальна суглаанай президиумэй заседани майн 17-до болоо. Европодо эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангаха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөндэ хабаадаhан 8 ороной хоорондо хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туhалалсалга тухай договорые зүбшэн хэлсэхын тулада Национальна суглаанай гадаадын ба эрхын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедүүдтэ дамжуулан үгэхэ гэhэн шиидхэбэри заседани дээрэ баталан абтаа.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туhалалсалга тухай договорые эсэслэн баталха асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада Национальна суглаанай сесси 1955 оной майн 24-дэ зарлаха гэжэ Национальна суглаанай президиум шиидхээ.

Австрийска гүрэнэй договор тухай греческэ хэблэл иигэжэ бэшэнэ

АФИНЫ, майн 18. (ТАСС). Австрийска гүрэнэй договорой баталагдаhан тухай афинска газетэнүүд мэдээсэнэ.

«Авги» гэжэ газетэ В. М. Молотовой хэлэhэн үгые хуряангыгаар толилhон байна. Тиихэдээ, Австритай баталагдаhан договор уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулха ябадалда туhалха, үнэнтэ нейтралитет уласхоорондын аюулгүй байдалые ба Европодо эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ нэмэри оруулалта болохо байна гэжэ хэлэhыень тусгаар илгаруулан толилоо.

Англида авиационно гэмтэлгэ болобо

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Портсмудhаа мэдээсэhэнэй ёhоор далайн-сэрэгэй флодой авиациин реактивна истребитель Ла-Манш дээгүүр үсэгэлдэр ниидэжэ ябатараа, «Игл» гэжэ английска авианосецын хоолойе мүргөөд бута hүрэн унаа. Лётчигынь хүндөөр шархатаа.

Эб найрамдалай тала баригшадай сирийскэ комитедэй мэдүүлгэ

БЕЙРУТ, майн 18. (ТАСС). «Аль-Файх» гэжэ газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Эб найрамдалай тала баригшадай сирийскэ комитедэй заседани hаяхан боложо, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Хельсинкидэ болохоо байhан Бүхэдэлхэйн ассамблейдэ бэлэдхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна.

Эб найрамдалай тала баригшадай сирийскэ комитет мэдүүлгэ толилжо, үргэн түлөөлэлгэтэй ассамблей зарлаха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гаргаhан шиидхэбэрие тэрээн соогоо ехээр hайшааhан байна.

«Мүнөө үедэ бэрхэтэй саг тохёолдоод байна. Бидэнние сэрэгэй хэлсээнүүдтэ, тусхайлбал, турецко-иракска хэлсээндэ нэгэдүүлхые эрмэлзэдэг шэнэ дай номногиодой ба империалистнуудай зүгhөө Сирие таhалгаряагүйгөөр хашажа байhан үедэ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблейдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахые уряалха гээшэ манай уялга болоно.

Шэнэ дайнда бэлэдхэлгые ба эзэрхэг түримхэй сэрэгэй хэлсээнүүдые шууд буруушаажа байhан сирийскэ арадые тэндэ түлөөлхын тулада өөhэдынгөө делегадуудые ассамблейдэ бидэнэр эльгээхэ ёhотойбди. Бата бэхи эб найрамдал тогтоохые ба арадуудай хоорондоо амгаланаар ажабайхые сирийскэ арад эринэ. Элдэб ажалтай бүхы хүн зоной түлөөлэгшэд манай делегацида орохо ёhотой. Өөрынгөө орондо hайн юумые, эб найрамдалые, өөрынгөө арадта ба бүхы дэлхэйдэ амгалан байдалые хүсэдэг бодото патриодууд энэ делегацида оролсохо ёhотой» гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

Австрийска Министрнүүдэй Соведтэ

ВЕНА, майн 17. (ТАСС). Австрийска Министрнүүдэй Соведэй заседаниин мүнөөдэр болоhон тухай хуулита мэдээсэлые австрийска хэблэлэй агентство дамжуулаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Министрнүүдэй Совет хадаа канцлер Раабай түрүүлэлгэ доро болоhон мүнөөдэрэйнгөө заседани дээрэ гүрэнэй договорой текстые хаража үзөө.

Министрнүүдэй Совет хадаа федеральна канцлерай дурадхалаар договорые hайшаагаад, тэрэнние hайшаахын ба эсэслэн баталхын тулада парламентда дамжуулан үгэхэ гэhэн шиидхэбэри гаргаа.

Советскэ Союзай ба Австриин хоорондо саашадаа эд бараа андалдан абалсаха тухай, Советскэ Союзда Австриин худалдахаар хараалhан эд бараанууд тухай даб дээрэхи хэлсээ хэхын тулада австрийска делегаци майн 31-дэ Москва орохонь. Делегациие гадаадын хэрэгүүдэй министерствын дэргэдэхи экономическо-политическэ таhагай начальник посланник Платцер толгойлхо байна гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Фигль мэдээсэл хээ.

Парижска хэлсээнүүдтэ ба атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэл

ЛОНДОН, майн 18. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, английска электропромышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай конференци болоод, ямаршье аргаар германска милитаризмые hэргээлгэдэ эсэргүүсэн буруушааhан резолюци үсэгэлдэр нэгэн дуугаар баталан абаа. Тус резолюци соо иигэжэ хэлэгдэнэ: парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталжа, тэрэнние бэелүүлгэ эб найрамдалда аюул тохёолдуулха, мүн уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулха hэдэлгэнүүдтэ hаад ушаруулха байна. Германиие нэгэдүүлхэ асуудал шиидхэлгые хүнгэдхэхын тула парижска хэлсээнүүдые болюулхые уряалнабди.

Хайфонско район сүлөөлэгдэбэ

ХАНОЙ, майн 16. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Хойто Вьетнамай Бо-Сон гэжэ эрье шадарай райондо вьетнамска арадай Арми майн 15-да оробо. Тиигэжэ Хайфоной бүхы район сүлөөлэгдэбэ.

Агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Хайфондохи ба тэрэ шадарай районуудтахи ажабайдал түргэнөөр гуримшуулан hайжаруулагдажа байна. Город соо соносхогдоhон онсо байдал болюулагдаад, хүн зон hаадгүйгөөр иишэ тиишээ ябадаг болоо. Французска союзай сэрэгүүдэй гаража ошохын урда тээ террорhоо ба хүсөөр баалан абаашахаhаань бэеэ аршалхын тулада ондоо тээшээ ошоhон хүн зон өөhэдынгөө гэр байрада бусажа ерээ. Хайфоной хүн зон вьетнамска арадай армиин сэрэгшэдые халуунаар амаршална.

Город дотор гүрэнэй эмхи зургаанууд, дэлгүүрнүүд, магазинууд, тэрэшэлэн коммунальна ажахын предприятинууд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Вьетнамай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй заседани президент Хо Ши Минэй түрүүлэлгэ доро hаяхан боложо, предприятинуудай хүдэлмэрие hэргээхэ, сүлөөлэгдэhэн Хайфоной райондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые хаража үзэhэн байна.

Голландска правительство тушаалhаа бууба

ГААГА, майн 18. (ТАСС). Байрын түлөөhэ дээшэлүүлхэ тухай правительственна хуулиин проектые голландска парламентын хоёрдохи (доодо) палата 50 голосоор буруушаагаа. 48 голос проектын түлөө үгтэhэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан Голландиин правительство тушаалhаа буугаа.

Эб найрамдалда зорюулагдаhан уласхоорондын велосипеднэ урилдаан дүүрэбэ

ВАРШАВА, майн 17. (ТАСС). Эб найрамдалда зорюулан Прага—Берлин—Варшава гэhэн маршрудаар уласхоорондын заншалта велосипеднэ урилдаан мүнөөдэр Варшавада дүүрэбэ. Энэ урилдаае «Руде право» «Нейес Дейчланд» ба «Трибуна люду» газетэнүүдэй редакцинууд эмхи[...]хэhэн байгаа.

Польско сэрэгэй Централь[на] ста[дион] дээрэ 17 ороной велосипедис[т]нүүд урилдаагаа дүүргээ. Тэн[д] польско столицын 50 мянга гара[н] ажалшад суглараа. Польско Арада[й] Республикын Гүрэнэй соведэй түрү[үлэгшэ] А. Завадский, Министрнүүда[й] Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Цирaнкеви[ч], Польско хүдэлмэришэнэй Нэгэдэм[эл] партиин ЦК-гэй Политбюрогой г[э]шүүд, правительствын ба Гүрэн[эй] соведэй гэшүүд, тэрэшэлэн Европо[до] эб найрамдалые ба аюулгүй байд[а]лые хангалгада зорюулагдаhан евр[о]пейскэ оронуудай Варшавска зү[б]лөөндэ ажаглагшаар байлсаhан Х[ят]адай Арадай Республикын Гүрэн[эй] соведэй премьерын орлогшо, Обор[он]ын министр Пын Дэ-хуай стади[он] дээрэ байлсаа. Тэрэшэлэн, СССР-h[ээ] Польшодо байдаг посол П. К. Пон[о]маренко, хэдэ хэдэн оронуудh[аа] Варшавада байдаг посольствону[у]дые толгойлогшонор ба тэдэнэй х[ү]дэлмэрилэгшэд стадион дээрэ бай[л]саа.

Хоёр неделиин турша соо спор[т]сменүүд 2.200 шахуу километр гүйлгэлдэhэн байна. Лодзь—Варш[а]ва гэhэн урилдаанай hүүлшын шат[а]да Бельгиин спортсмен Верхель[ст] илажа гараа. Энэ шатада команд[а]
түрүү hуурие бельгийскэ спортс[ме]нүүд эзэлээ.

Бүхы шатануудай дүнгүүдые ха[р]талхада өөhэд хоорондын түрүү hу[у]рие Германска Демократическ[а] Республикын спортсмен Шур гэг[шэ] эзэлээ. Командна нэгэдэхи hуури[е] Чехословацка Республикын команд[а], хоёрдохи hуурие Германска Дем[о]кратическа Республикын спортсм[е]нүүд, гурбадахи hуурие Болгари[ин] спортсменүүд, дүрбэдэхи hуури[е] Советскэ Союзай спортсменүүд эз[э]лээ.

Советскэ кинофильмые Данида hонирхон харана

КОПЕНГАГЕН, майн 18. (ТАСС). Копенгагенай «Алладин» гэжэ кинотеатр соо «Үнэн ханинар» гэжэ [со]ветскэ кинофильмые харуулга [э]лээ. Фильмын түрүүн табигдаха[да] датска олониитын хэдэн олон түлө[ө]лэгшэд, СССР-эй болон арадай [де]мократиин оронуудай дипломати[ч]ска түлөөлэгшэд орожо хараhан, ехээр hонирхоhон байна.

Датска газетэнүүд шэнэ фильм[ые] үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, артистну[у]дай шадамар бэрхээр наадаhые т[э]дэглэнэ.

Делидэ промышленна яармаг болохонь

ДЕЛИ, майн 18. (ТАСС). Хэб[лэ]лэй мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ о[н]... октябриин 29-hөө декабриин 15 [хү]рэтэр Делидэ болохо промышлен[на] яармагта хабаадалсаха зүбшөө[л] 14 орон, тэрэ тоодо, СССР, Хята[дай] Арадай Республика, США ба Анг[ли] үгэhэн байна.

Зүүн оронуудай түүхэдэ энэ яарм[аг] эгээн лэ томо яармаг болохо бай[на]. Энэ яармагые индийскэ правител[ь]ствын дэмжэлгээр индийскэ худа[л]даа наймаанай ба промышленна [па]латануудай федераци эмхидхэхэ б[ай]на.

Италиин албахаагшад забастовко хэнэ

РИМ, майн 18. (ТАСС). Социа[ль]на мүнхэлэлгын, социальна ханга[л]гын эмхи зургаануудай ба бусад[...]дэ хэдэн эмхи зургаануудай ал[ба]хаагшад хоёр недели шахуу саг[...] забастовко хэжэ байhаар. Забаст[ов]ко хэгшэд хадаа салин хүлhэ дэ[эшэ]лүүлхэ тухай эрилтые дэмжэнэ. Э[нэ] забастовко тон ехэ эмхитэйгээр [я]гэржэ байна. Тэрээндэ дурсагда[hан] эмхи зургаануудай албахаагша[д] 100 шахуу процентнь хабаадана.

—⊙—

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАТДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ ГУРБАДАХИ СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Ажалшадай депутатдуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол городской Соведэй 3-дахи сесси 1955 оной майн 23-[да] понедельнигтэ, үдэшын 7 часта о[пе]рын драмай театрын байшан соо (Ле[ни]нэй үйлсөөр, № 46) болохо гэжэ [го]родской Соведэй депутатдуудта ду[уул]гана.

Ажалшадай депутатдуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет.

Үнеэдhэ hү ехээр haадаг болохо арга

(Түгэсхэл)

Ажахын нэрэ, haалишадай фамили	Үнеэдэй дунда зэргын амидын шэгнүүр (кг.)	hү haалгын дунда зэргын хэмжээн (кг.)	Тэжээлэй единицэнүүд бүхыдөө	Тэжээлэй 100 единицэhээ абтаhан 4% тоhолиг hүн (кг.)	4% тоhолиг 1 кг. hүндэ хэды шэнээн гаргашалагданаб: Тэжээлэй единицэнүүд	Үл болохо белок	Концентрат	Амидын шэгнүүрэй 100 килограммда: 4% тоhолиг hүн	Тэжээлэй единицэнүүд
Черкасска областиин Золотоношско районой «Большевик» колхозой haалишан Е. А. Кириченкын үнеэд	635	7825	5780	135	0,74	76	278	1232	911
Московско областиин Луховицка районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой haалишан К. М. Лощеновагай үнеэд	623	6330	5198	161	0,86	81	266	970	834

Үнеэн бүриин эдеэлүүлгын хэмжээ ба hү үгэлгые хүсэд сэгнэхын тула тэдэндэ ямар зүйлэй тэжээл эдюулэгдэнэб гэжэ мэдэхэ шухала. Нэгэ үнеэндэ жэлэй гү, али ондоошье сагай туршада эдюулhэн элдэб тэжээлэй зүйлнүүдэй шэмын процентнэ тэнсүүрие эдеэлүүлгын тип гэдэг.

1954 оной Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаhан хоёр колхозой hүтэй малай ямараар эдеэлүүлэгдэhэнэй мэдээн доро харуулагдаба:

Черкасска областиин Золотоношско районой «Большевик» колхозой haалишан Е. А. Кириченкын үнеэдэй тус бүридэнь жэлэй туршада дунда зэргээр бүдүүн тэжээл—21,4 центнер, шэмэтэ тэжээл—92 центнер, ногоон тэжээл—82 центнер, концентрат—21,7 центнер эдюулэгдэhэн байна. Тиихэдэ Московско областиин Луховицка районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой haалишан К. Лощеновагай үнеэдэй тус бүридэнь жэлэй туршада дунда зэргээр бүдүүн тэжээл— 13,3 центнер, шэмэтэ тэжээл —100 центнер, ногоон тэжээл—72 центнер, концентрат —16,1 центнер эдюулэгдээ.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ харуулагдаhан hүтэй үнеэдэй олонхидтонь шэмэтэ тэжээл бүдүүн тэжээлтэй, илангаяа үбhэнтэй холигдожо ехээр эдюулдэг байха юм. Үнеэн бүхэн ехэнхидээ сүүдхэ бүри 8—13 килограмм бүдүүн тэжээл эдидэг.

Костромской областиин «12 лет Октября» колхозой үнеэд угаа ехэ шэмэтэ тэжээл эдидэг байна. Эндэхи үнеэд сүүдхэ соо 70 килограмм шэмэтэ тэжээл, тэрэнэй тоодо 40 килограмм хартаабха, 15 килограмм силос, 15 килограмм тэжээлэй свёкло эдидэг. Иимэ ехэ хартаабха үнеэндэ эдюулдэг дээрэhээ, концентрат багаар гаргашалагдана. Жэшээнь, сүүдхэ бүри 35 килограмм hү haалгадаг үнеэндэ сүүдхэдээ 5 килограмм концентрат гэхэ гү, али haагдаhан hүнэй килограмм бүридэ 143 грамм концентрат гаргашалагдана гээшэ. Дээрэ харуулагдаhан нормированна эдеэлүүлгын хэмжээнэй жэшээнүүдые хаража үзэхэдэ, hүтэй малда (үнеэдтэ) ехэнхидээ силос, хартаабха, тэжээлэй свёкло эдюулхэдэ үнеэд ехэ hү haалгадаг юм гэжэ ойлгомоор.

Эдеэлүүлгынь хэмжээе хубилтаhанhаа hү haалга жэлэй туршада ямараар дээшэлнэб гэhэн иимэ жэшээ харуулая. Хүдөө ажахын наукануудай Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна академиин «Горки Ленинские» гэжэ туршалгын базада 1947 ондо нэгэ үнеэндэ үгтэhэн бүхы тэжээл соонь хамтадаа 2147 тэжээлэй единицэ гаргашалагдаhан haа, 1953 ондо—6361 тэжээлэй единицэ гаргашалагдажа, эдеэлүүлгын хэмжээн гурба дахин дээшэлээ. Дунда зэргээр үнеэн бүриhөө 1828 килограмм hү—1947 ондо, 6580 килограмм hү—1953 ондо haажа, гурба дахин ехэ болгоо.

Тэжээлэй культурануудай баян ургаса хуряадаг болоhонhоо эндэхи hүтэй малай эдеэлүүлгын хэмжээн дээшэлhэн юм. Жэшээнь, олон жэлэй ногоонhоо абтадаг үбhэнэй ургаса гектар бүриин 24-hөө 35 центнер хүрэтэр, свёклын ургаса 325-hаа 525 центнер хүрэтэр, хартаабхын ургаса 175-hаа 232 центнер хүрэтэр дээшэлhэн байна.

Тэжээлэй культурануудай ургаса дээшэлүүлхэтэй хамта эбэртэ бодо малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри тэндэ эмхидхэгдэдэг. Хэдэн жэлэй туршада «Горки II» фермэдэ костромской, ярославска ба остфризска үүлтэрнүүдые hэлгүүлэн шуhа холихо хүдэлмэри ябуулагдана.

—1953 ондо үнеэдэймнай hүрэгэй 65 процентнь холимол үүлтэрэй байhан юм. Тиин 1954 ондо холимол үүлтэрэй үнеэдhээ гурбадахяа тугаллахадань тус бүриhөөнь 7657 килограмм hүнэй haагдахада, костромской холисогүй үүлтэрэй үнеэн бүриhөө тэрэ үе соо 6377 килограмм hүн haагдаа,—гэжэ туршалгын станциин директор В. И. Лысогоров бэшэнэ.

1953 ондо эндэхи костромской үүлтэрэй түрүүшынхеэ тугаллаhан үнеэд 5260 килограмм, холимол үүлтэрэй үнеэд — 6190, Фисташка гэжэ түрүүшынхеэ тугаллаhан үнеэн 9235 килограмм hү үгөө.

Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, hүтэй малай элдэб үүлтэрнүүдые холижо, энэ хүдэлмэритэй хамта олон янзын зоотехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлбэл угаа hайн амжалтанууд туйлагдаха байна. Үүлтэр холихо хүдэлмэри нютаг бүриин hүнэй-товарна фермэнүүдтэ эдэбхитэйгээр ябуулагдаха ёhотой. Һайнаар эдеэлүүлээд, түлнүүдыень ямар нэгэн шэглэлдэ тааруулан түлжүүлээд, малай тоо толгойе шадабаритайгаар шэлэжэ олошоруулаа haа, холисогүй үүлтэрэйшье бодо малай ашаг шэмэ дээшэлдэг байна.

Малажалhаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохын, тэжээлэй бата бэхи ба элбэг дэлбэг база байгуулха хэрэгтэй. Энээнтэй хамта кукурузын баян ургаса хуряадаг колхозуудай дүй дүршэл ехэ hонирхолтой байна. Энэ культурын hайн талань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа хоёр асуудал гансата шиидхэнэ: нэгэдэхеэр—ороohо тарянай ресурснуудые хүсэлдүүлнэ, хоёрдохёор—кукурузын эшэ набшаhаар hайн силос даража болохо. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум хадаа кукуруза ехээр тарихада, ороohо тарянай валовой суглуулбарие эрид дээшэлүүлхэ арга олгоно гэжэ тэмдэглээд, 1960 ондо 28 миллионhоо доошо бэшэ гектар талмайда кукурузын тарилга эрхилхэ зорилго табяа. Кукуруза хадаа тон ехэ ургасатай ороohото культура мүн. Тиимэhээ энэ ургамалые ороной бүхы районуудта тариха гэжэ Пленум тэмдэглээ. Кукуруза гансал урда захын районуудта бэшэ, харин хара хүрьhэтэ бэшэ районуудта баян ургаса үгэдэг гэжэ дүй дүршэл гэршэлнэ.

Московско областьдо «Горки II» гэжэ совхоз 1953 ондо гектар бүриhөө дунда зэргээр 800 центнер кукурузын эшэ набшаhанай ургаса хуряагаа, Раменска районой «Вперёд к коммунизму» колхоз—820 центнер хуряагаа. Иимэ жэшээнүүд олон юм. Парти хадаа кукуруза тарилгые үргэдхэхэ гэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые юундэ уряалнаб гэжэ эдэ жэшээнүүдые харахадаа ойлгомоор.

Хүдөө ажахын практигууд наукатай холбоо барисаатай байжа, hүтэй малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ, мүн малые олошоруулха ябадалда ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Тэдэнэй дүй дүршэлые хүдэлмэридөө шударгыгаар нэбтэрүүлхэ, хэрэглэхэ ябадал манай шухалын шухала зорилго мүн.

А. ЮРМАЛИАТ, хүдөө ажахын наукануудай кандидат, РСФСР-эй габьяата зоотехник.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00459. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 2745.